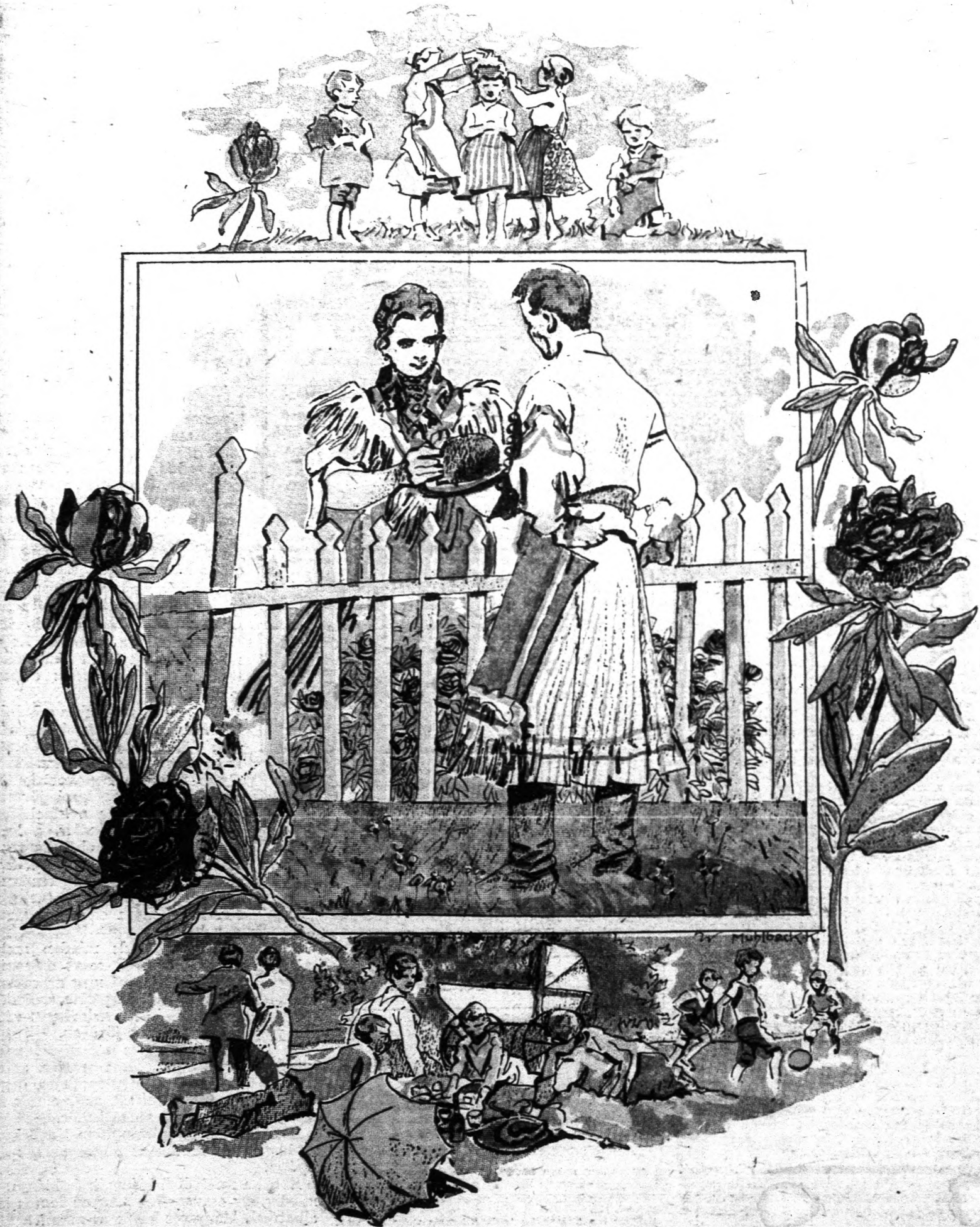

VASÁRNAP SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM—NO. 23. SZÁM.

CLEVELAND, O., 1923. JUNIUS 8.

NYÁR A FALUBAN

CSELÉDFOGÁS

A "VASÁRNAP" SZÁMÁRA
IRTA: NYÁRY ANDOR

em, mintha ki nem áll-
eket, sőt ellenkezőleg,
mmire se vágyódtam
azi, meleg, kedves kis
mit se szerettem volna
sülmi, sose szerettem
n a világon, mint azt,
kis feleségem legyen
nyos kis kölykök azt
gy papa.

hogy az élet kiesett a
hogy elcsusztam, ma-
an. Valahogy elsiklott
emberi élet legfonto-
sak bandukolok most
már késő a dolgokon

ő volt, kérdezték tőle
agy kártyás?
gy, felelte a mi embe-
oruan, hiszen, ha még
na, nem szólnék sem-
am magam előtt a
ségemet igazolni. És
szalhatnám magamat,
ebaj, nincsen semmin,
embernek örömet okoz
az nekem nem jutott
ül; tehát, ahelyett,
nökben, olyan izgal-
olt részem, amikben
zett rendes emberek-
het részüik.

uram, nem voltam
a és nem kártyáztam,
a se játszottam, nem
n soha semmi olyat,
rendes polgári elem
Rendes voltam és
dolgoztam egész éle-
nt egy igavonó ba-
ran belőle? Semmi, a
ság, a nagy, szürke
előttem tátong és
a meggett tátong...

maga után megint a
orgasztott fejjel tűnt
rk fordulójában.
lyen emberek. Ez a
nk nem különálló
Nem, ez az ember
akiknek a szótára-
ez a szó—"rend-
soha életükben sem-
esen nem csináltak.
de rendszertelenül,
va az igazi jövőre.
de ha a közelükbe
gy svindler, a leg-
sággal el tudta ven-
karított pénzüket,
semmiféle rendsze-
pénzt nem tartotta
aga előre elhatáro-

de minden meg-
tak, mert dolgozni
eresi meg az ember
dolgoztak, anélkül,
k eredményét vár-
a jövőben.
te masináját nem
Ez a masina azért
agy rendelte, hogy
nek, akár ennek az
lna belőle.

nyit se járult hoz-
ő igazgassa, ő di-
nyzik és hiányzott
nagyon fontos kis
őle az akarat!
lákat képes művel-
legközönségesebb
zonyt; gyerekeket,
vartalan életet biz-

szomorú ember—
ezt a masinát sose

AZ ANYÓS szörnyü haragjában kilódi-
totta a cselédét, mert az a valutavi-
szonyok rosszabbodása folytán havi béréit
háromezer koronára kívánta felemelni.

Az anyós dult-fult: hogy ilyen gazem-
ber, hogy ilyen jöttment! Mindig mondta
ő, hogy ennek a leánynak még a szemé-
se áll jól. Az egyik mindig Zürich felé pislog.
És elhatározta, hogy végetvet ennek a
kiállhatatlan zürichi állapotnak, elmegy
falura a vőjéhez s majd fogad ő ott olyan
cselédet, aki azt tudja, hogy mi fán te-
rem a korona-kurzus. Az aztán cseléd lesz!

Ugy is tett.
Mikor a vő uram meghallotta, hogy
dédelgetett anyósa miféle járandóságban
van, legelőször is megkaparásztta a kupá-
ját, aztán félelmetes gondolata támadt.
Tudta ugyanis, hogy amit az anyósa el-
határoz, abból nem igen szokott engedni.
Más szóval addig nem megy el a háztól,
amíg cselédet nem szerez neki. Hogy
ezenképpen a paradicsomi napokat meg-
rövidítse, szigorú parancsot adott Am-
brusnak, a hivatalsszolgának, hogy — ha a
pokolból veszi is — kerítsen elő egy cse-
lédet. De hamar.

Ambrus bácsi végigsurult a bajusza
alatt:

— Majd utána nézek.

A vő várt, az anyós minden nap ide-
gesebb lett, végre az ötödik napon kop-
pant az ajtó s kalapját a hóna alá szor-
itva, belépett a szobába Ambrus sógor:
— Aggyon Isten nyugodalmas jó na-
pot!

Az anyós a leányával volt s mikor az
öreg hivatalsszolgát megpillantotta, men-
tén feléje fordult:

— A vöm küldte?

Az arcán reménysugár lobbant.

Ambrus megforgatta kezében a ka-
lapját, aztán belekezdett a szóba:

— A tekintetes ur említette a minap,
hogy cseléd köllene az öreg nagyságának.

Az anyós összeráncolta a szemöldökét:

— Ki az az öreg nagysága?

Ambrus nagy, bütykös mutatójúját
ráirányította az asszony mellére, aztán
kivélekedte:

— Maga.

Az anyós kissé megrázkódott, aztán
— hogy elüsse a dolgot, — hirtelen rátért
a cselédre:

— Mi van a cseléddel?

Ambrus csak a kérdésre várt s most
belekezdett a mondókájába:

— Hát instálom, — huzta a szót, —
szereztem a nagyságának egy cselédnek
való lányt.

Az asszony közbeszólt:

— Jó leány?

— Fáj, — nyugtatta meg Ambrus, az-
tán ékesszóval leirta a leány jellemrajzát.
Igen jóra való, csöndes teremtés. Nem beszél
a' senkihez, könyörgöm. De ha mérges,
akkó ne tessék neki szólni, mert menten
összeteremtettézi a világot. Ámbár mon-
dom, hogy igen jóra való, csöndes terem-
tés, csak hát a nyelve hegyes... A dőga
ellen nem lesz panasz. Igen dőgos, oszt
szorgalmas. Csak a sarkába köll neki
lenni, oszt noszogatni, mert ha nem szó-
nak neki, menten elalszik... Ha legény nincs
közelihe — követem, — nem kezd az egy le-
gőnyvel se. Ámbátor igen jóvérű leány, csak-
hát a parancsot nem türi. Mingyá tótágast áll
benne az akaratosság.

— Egyelőre elég ennyi... Megláthatnám a
leányt?

— Hogyne, instálom, — sietett felelni Ambrus.
Az ajtóhoz ment, füttyentett egyet, aztán kiszólt
a konyhába:

— Hé, izé... Bujj be Sári!

A következő pillanatban suhogós gömbölyü-
séggel gurult a szobába egy szélesen öltözött, csil-
logó szemű kövér leány. A kezében kis kendőbe
kötött cókókat lóbáztott, fergetes iparkodással
esett az anyós kezére és úgy süvöltötte:

— Kezit csókulom nagysága!
Az anyós ránézett a jól felöltözött leányra,
aztán megkérdezte tőle:

— Maga akar hozzám cselédnek szegődni?
— Igenis kezit csókulom, nagysága.
— Ért a házimunkához?
— Hogyne, kezit csókulom nagysága.

— Szolgált már valahol?
— A Spicceréknél kezit csókulom.
— És miért ment el a Spitzeréktől?
— Sári leány szélesre terpeszkedett a szóval:
— Hát az úgy vót, kezit csókulom, — kezdte
meg szemléltetéssel — a Spiccer ifijur gyütt. En
meg mosogattam. Aszongya az ifijur: Aggy Isten
szép leány! Mondok: De barátságos az ifijur. Av-
val megesipte az orcámat... Hu — az anyád! —
mondok én. Oszt a mosogatásajárt hegyibe bori-
tottam.
Nagy lélekzetet vett:
— Ezér gyüttem el, kezit csókulom.
— Értem, — bölogatott az anyós. — Szóval,
hajlandó hozzám elszegődni?
— Igenis.
— Mit kér?
— Ezeröttszázat, kezit csókulom.
— Koronát?
— Dehogy, kérem, — finyáskodott a leány.
— Forint. Ezeröttszáz forint. Huszon áll a korona.
A cipő ára meg főmén.
— Az anyós szédült, aztán idegesep dobolt. De
mert belátta, hogy a mondott pénzen alól cselédet
nem kap, s ha ezt a gömbölyü leányt nem fogadja
fel, leány nélkül kell hazamennie, hát ba-
rátságos arcot mutatott:
— Hát én izé... Sári felfogodom ma-
gát. De tud-e készülni úgy, hogy a
délutáni vonattal velem utazhat?
Sári pukedlit csinált.
— En má készen vagyok, kezit csó-
kulom. Akár most is mehetek:
Az anyós ránézett:
— Ruhát nem hoz magá-
val?
Sári furesa szemeket me-
resztett:
— Dehonnem, kezit csóku-
lom. Viszek én mindent ami
köll. Itt van minden.
— Hol? — kérdezte az
anyós, s a kendőbe kötött cókókra mu-
tatott, — abba a kendőben!
— Dehogy is!
— Hát hol van?
A leány kelletlenül mosolygott:
— Rajtam.
— Azt látom, — idegeskedett az anyós. —
Fehérneműje nincs?
— Mondom, hogy van.
— Ha van, miért nem hozza magával?
— Viszem, iszen.
— Hol van?
— Mondom, hogy rajtam.
Az anyós elnevette magát:
— Azt tudom, hogy van rajta. De mit vesz
magára, ha az az egy elpiszkolódik!
Erre már a leány szeméi tüzet lobbantak:
— Ki monta a nagyságának, hogy csak egy
van? Van énnekem mindenem. Ki vagyok én
stafirungolva, akár a kasznár kisasszony. Hat
üngöm van. Hat alsó szoknyám. Hat réklím, hat
főső szoknyám, hat harisnyám. Mindenbü féltucat.

Aki mást mondott a nagyságának, a' nagyot ha-
zudott, kezit csókulom.
Az anyós nem tudta, hányadán áll, megegy-
szer megpróbálkozott a kérdéssel:
— Nézze, fiam. En nem mondtam, hogy ma-
gának nincs hat darab meggyása. Csak azt nem
értem, ha van, miért nem hozza magával?
Sári kézzel-lábbal magyarázott:
— Iszen montam má, hogy viszem.
— De hol van?
A leány ide-oda mocorgott:
— Juj má! — tört ki belőle az elégedetlenség.
Nem érti a nagysága. Világosan beszélék.
Végig mutatott magán:
— Rajtam van.
Erre már Ambrus sógor se állhatta tovább.
Gondolta, hogy itt már öneki is bele kell avatkoz-
nia, mert Sári már igen mocorog. Ha pedig az
megmérgeedik, úgy elforgózelez, hogy egy egész
esztendőig szóba se lehet vele állni. Oda állt hát
az anyós elé, aztán megmagyarázta neki a helyzetet:
— Ugy van a', könyörgöm, hogy ez a leány,
má mind a Sári-e, mind a hat üngét, meg mind a
hat alsó szoknyáját, meg mind a hat harisnyáját,
meg mind a hat rékljét, meg mind a hat szoknyá-
ját eccerre magára vette.
Az anyós összecapta a tenyerét:
— Ugy! Értem most már!
— No persze! — bölintott a leány elégedetten.
— Csak nem cipelem a kezembe, mikor így ké-
nyelmesebb az utazás.

Most már az anyós is
megnyugodott:
— Akkor hát vigye ki
a pakkomat az állomásra
és várjon rám a váróte-
rem előtt. Tudja, hol van?
— Hogyne tünám! —
legyintett a leány. —
Majd ott ácsorgok a pro-
menádon, ahun a bakák
szoknak specerézni.
Felkapta a paktáskát
és szörnyü riszálódással
elindult az állomás felé.
— Ambrus még várt egy
ideig s mikor Sári már
jól előre riszálódott a tá-
skával, az anyós felé for-
dult s kezefejével végig-
sikált a bajusza alatt:
— Ugen taapra esett
leány! — szólt nagy szak-
értelemmel. Aztán na-
gyot köszönt, kiment a
szobából, a lépcsőről utá-
na nézett a kemény lépé-
sű leánynak. Nagyon tet-
szett neki. Huncyit gon-
dolat lobbant az agyába:
Hej, ha fiatalabb vőnéki!
... A fejével szomoruat
vágott, sőhajtott egyet,
aztán lassan megindult a
a hivatala felé.

VIOLA TIHAMÉR FLÓTÁJA

A "Vasárnap" számára írta: Szegedi István

— Bandi tecc! Hüüü Bandi, Bandi nyee! Azt a... Kocsisbeszéd volt, nem lehet tovább kiírni. Hiába buzgólkodott azonban Cseresznyés Péter fuvaros atyámfia, aki a járási székhelyről vitt fel az Isten háta mögé az elveszett falucskába, a kocsikerék menthetetlenül megrekedt a kátyuban. Bandi, kicsit ényült lovascska, rántott egy keserveset a rozoga akkotmányon. A kocsi ugyan nem mozdult meg, de megúván a sok nógatóst, öreg csontja valahol a tengely táján végérvényesen megrekedt.

Cseresznyés Péter hűsége elmondta mindazt, amit kocsisok ilyen alkalommal elmondani szoktak. El nem hagyott egyetlen betűt sem az áldomásból. Jutott a jókívánságokból Bandinak, a szekérnek, az esőnek, a sárnak, meg végezettül a tisztelt kormányának is, amelyik el tudja szedni a szegény embertől az adót, de ehöz e, hogy milyen utakon hagyja elpusztulni a méregtől a derék honpolgárt.

Nem tudtam nagyon felháborodni Cseresznyés uram váratlan bőbeszédűségén, magam sem voltam túlságosan elragadtatva a gondolatától, hogy órák hozzászat kell az ismeretlen falu kellős közepén vesztegelniünk. És még szerencse, hogy a faluban ért a baj, mert az ország útján ugyan mit is kezdtünk volna az eltört tengelyvel. Itt mégis hamarosan akadt bognár mester, aki kezelésbe vette a kocsit, míg mi hárman: Cseresznyés uram, én meg a Bandi kicsit ostobán álltuk körül a megsérült homokfutót.

Én hamarosan eluntam a várakozást és hűtlenül elhagyva társaságomat rövid sétára indultam a faluba. Közel balesetünk színhelyéhez nagy káváskut állott, lányok verődtek össze a kút nál, arra igyekeztem én is, hátha megindul valami vidám tereferé, amivel elűtöm az időt, amíg a kocsimat rendbe hozzák.

Friss, falusi, élesszavu tavasz volt. A szél ugyancsak mozgatta a zöldbe igyekvő ágakat. Fent, a különös alkatu sziklás hegyeken megbújt és különös, éles, szinte zenei füttyszóval szakadt le a völgybe, melyben a falu feküdt.

Amikor a lányokhoz közeledtem, különösen heves szélroham indult meg odafentről. A szél füttülése szinte ijesztő volt, ahogy erősödve, majd ellanyhulva jött le a széles völgybe, mintha skálázott volna valaki, valamely gigászi hangszere. Ahogy a lányokhoz érek látom, hogy ugyancsak sűrűn vetik magukra a keresztet.

Nono, gondoltam magamban, eléggé bűnös lélek volnék, de azt még sem hittem volna magamról, hogy ilyen nagy baj van velem. Hiszen ezek engem itten az ördögnek néznek. Nem álltam meg a dolgot, odaszóltam a lányoknak:

— Hé, lányok, mit csináltok? Nem vagyok én az ördög! Jámbor utas vagyok, ahol csinálják a szekereket.

— Legyék békességben a tekintetes ur, nem hallja a Viola Tihamér flótáját!

Ebben a pillanatban még hevesebben viharzott alá az orkán és valóban pokoli muzsika

vijogott fel a keskeny sziklahágón. A lányok félrefordultak és buzgón imádkoztak. A dolog nagyon különös volt. Mi köze van Viola Tihamérnek a szélviharhoz és miért, hogy csak a lányok tartják annyira tiszteletben a szélvész füttülését. Az uton öregasszonyok és férfiak haladtak és a vihar zudultán összefogták nyakukon a ruhát, de egyébként közömbösen haladtak odább.

A heves lökessel a vihar kiadta mérgét. A felhőket széjjelkapkodta, kisütött a nap és gyönyörű ragyogó tavasz lett egyszerre a faluban. A lányok arcáról is eltűnt az aggodalom, kivirultak és megszépültek a tavaszi verőfényben. Elhatároztam, hogy nem kértelek sokat, hanem megkérdezem tőlük, mi volt az a Viola Tihamér flótájával?

Megint csak elborultak azok a verőfényes arcok és nagy szomorúan, de mégis a szenzáció közlésétől felvillanyozva, majd hogy mind egyszerre össze-vissza beszélve, közbevágva félbeszakítva, egy-egy részletnél hevesen vitatkozva, összeveszve, majd kibékülve, elmondták a maguk kuszá mondókáját, amiből aztán a következő történetet sikerült kihámoznom.

Ezelőtt tizenöt, — vagy husz, — vagy huszonöt esztendővel (már az időpontban is lényeges volt az eltérés, amin nem kell csodálkozni, mert a lányok közül egy sem emlékezhetett vissza tizenöt évnél hosszabb időre.) élt a faluban egy Viola Tihamér nevű szőke patikussegéd. A patika ma is ugyanott áll, ahol akkor. (Husz esztendő történelmi távolság volt a lányok számára, egy sem élt még közülök abban az időben. De Viola Tihamér nincsen többé. Na de ne vágjunk elébe az eseményeknek.

Viola Tihamér szőke patikussegéd a gyógyszerészet tudományán kívül a flótázás művészetét is magával hozta a faluba s mint-hogy ez egészséges emberek között méregkeverési tudományát nem sokat gyakorolta, annál több időt szentelhetett a művészetnek. Viola Tihamér személye mihamar elválaszthatatlanul kapcsolódott a flótázáshoz és (flótás Viola), flótás Tihamér csak úgy emlegették a faluban.

Minthogy azonban az emberi lelket a művészet nem elégítheti ki teljes-tökéletesen, — Viola Tihamér is megunt a flótázás magányát a patikában s minthogy öregedő mester mellett dolgozott, akinek már nagyon nagy baja volt a szívelvel, megbocsíthatóan a falu legmódosabb gazdájának leányát nézte ki magának, akivel a mester esetleges eltávozása után a patika és a flótázás magányát megoszthatná. Gazduramnak a patika ellen semmi kifogása nem volt, a kerület első kortese lévén, ki lehetett azt könnyen csinálni. Tetszett is neki Viola Tihamér uri és mégia szerény személye, csak azt a fránya flótázást nem tudta sehogysem állni. Mikor aztán az öreg patikus szive utolsót recsent, elő is állt Viola Tihamér a nagy kérésével. Gazduramnak nem volt semmi kifogása, csak a flóta kérdésben mutatkozott állhatatosnak.

— Az az égy nem lehet öcsémuram, hogy az én vöm az egész falu hallatára fűrlyázzon. Az én vöm se nem handlé, se nem cigány, hogy itt napestig a füttüölöt nyakgassa.

Minthogy pedig gazduram komoly férfi volt, nem kért az semmi ígéretést Viola Tihamértől. Hóna alá vette a megszeppent kérését a flótával együtt, kiment vele a malomzugóhoz és ott a folyóba lökette vele a flótát.

— Látod fiam, — szólt a megrökönyödött Violához, — most lettél komoly ember. A patika ügyedet rendbehoztam odafent, két hónapra megtarthatjuk az esküvőt.

Igy lett a flótás Tihamérből gazdag patikus, és így élt kimerítetlen boldogságu házasságban teljes három esztendőt a feleségével.

A negyedik tavaszra aztán retentő dolog történt. A malomzugónál megtalálták Viola Tihamér kalapját és kabátját. A kabát zsebében rövid levél volt: "Ne haragudj rám, — írta a levélben flótás Viola a feleségének, — nem tudok a flótám nélkül élni. Felejtés el és légy boldog, hiszen még fiatal vagy." Violáné azonban nem feledett és a temetést követő vasárnapon ugyanott halászták ki, ahol az urát, a flótás patikust.

A többit már megértettem. Hegyek között hamar kelnek a legendák, a lányok természetesen valamennyien flóta-pártiak voltak és a füttüöl szélből Viola Tihamér flótáját hallják ki, a megsértett szerelem hangjait, amelyet az apai gög nem tudott a földön elfojtani.

A vidám tereferé kissé mélabusan sikerült. Elköszöntem a lányoktól és visszasiettem a kocsimhoz. A tengely már elkészült, Bandit is megérették, Cseresznyés uram türelmetlenül pattintgatott az ostaróval. A nap lassan le bukott a tavaszi égálgon. Hamar felugrottam a kocsiba.

— Hajtson, Péter bácsi! — szóltam oda a kocsinak és Bandi ujult erővel, vidáman ügetett lefelé a völgybe. Napszálltakor újra megélenkült a szél, sikongva, füttülvé repült el a fülem mellett.

— Hajtson, Péter bácsi! — szóltam oda a kocsinak és Bandi ujult erővel, vidáman ügetett lefelé a völgybe. Napszálltakor újra megélenkült a szél, sikongva, füttülvé repült el a fülem mellett.

Viola Tihamér flótája, — jutott az eszembe. Borzongva fogtam szorosabbra magamon bő köpenyemet.

TIZEN...
res szép...
doktor...
feketes...
tizenny...
fürtje...
műked...
hajjal...
ren hab...
lott is...
Sok...
Kalász...
lány vol...
molyan...
aki koz...
sok ide...
meg az...
tott a sz...
Olyá...
ugratott...
Eleket...
számtisz...
fél évti...
küldte...
össze ba...
szetesen...
azért vol...
Csak...
egyben...
igen-igen...
Area est...
mint val...
találni...
tett. Sz...
sejere né...
— É...
mét! —...
— No me...
barátom...
Meg...
löle, hogy...
lett a ház...
mindenf...
szemben...
nélkül tú...
már erő...
mindanny...
kell kieng...
Rámos...
vel, sőt, al...
— No...
— Sok...
vagyunk a...
Istenké...
otthon egy...
nya, no me...
totta, min...
beszél...
tartott a f...
— Csak...
minden uja...
bára akar...
annyi bizon...
És anny...
zonys" bar...
együtt a ki...
az utolsó...
zen kinyög...
hogy: —
— Izé...
hogy szerfe...
Nem m...
múlt ő maga...
ha tudta vol...
mert Irén...
totta az or...
sandított a...
kicsinyléssel...
— Hogy...
ga? Ugyan...
Vonat...
olyan elkes...
melyiken sze...
utazott haza...
hánybevált...
gásában ugy...
lami ritmus...
hat kedve sz...
és a kerekék...
neki...
Pl...
Rámse...
Mikor...
Vagy: —
Vörös bo...
Ragyogó...
galamb...
És így tovább...
dal helyett...
Hüt-l...
Majd, változ...
Ugyanmen...
Ugyanmen

A CSIMPÁNZ

TIZENÖT évvel ezelőtt egész Hevesmegyében híres szépség volt a kápolnai doktor szép, karsu, magas, feketeszemű lánya, az alig tizennyolc esztendő Kalászdó Irén. Hollófekete fürtjei úgy omlottak le a vállán (ahogy valami mükedvelő előadásán, vagy élőképben lebontott hajjal láthatták), akár a hullám, bőre meg fehéren habzó tajték módjára villant ki alóla. Bontott is érte az egész fiatalág.

Zsoldos László

Bizony, ez nem valami kellemes kisérő zene egy utasnak, a ki lány szerelmi szimfóniák közt szeretett volna álmódolni a jövőről a kupében.

Sokra azonban senki sem vergődött vele, mert Kalászdó Irén nagyon rigolyás és excentrikus egy lány volt. Nem vett az senkit és semmit sem komolyan, csak orránál fogva vezetett mindenkit, aki közelébe került; aztán, amikor valakinek a sok ide-oda vezetődésben már jó hosszúra nyúlt meg az orra, akkor kacagott egyet és hátat fordított a szerencsétlen flótásnak.

Olyan csufosan azonban egy fiatal embert sem ugratott a szeszélyes leány, mint szegény Hamar Eleket. Ez a boldogtalan fráter Budapesten volt számtiszt a pénzügyminisztériumban és akkor, másfél évtizeddel ezelőtt, fölöttes hatósága Kápolnára küldte volt ki a dohánybevéltáshoz. Így hozta össze balsorsa a különösebb szépséggel, akibe természetesen nyomban beléhabarodott. Istenem, hiszen azért volt fiatalember, hogy szerelmes legyen.

Csak hogy szegény Hamar Eleknek minden egyben kívül volt egy igen nagy hibája. Az, hogy igen-igen fura ábrázattal áldotta meg az Isten. Arca csupa fekete szőr, kezeje sűrű fekete szőr, mint valami bozót. Ezekből már könnyű volt kitálatni, hogy bizony a melle még szőrösebb lehetett. Szóval a különben jámbor és derék ifjú külsejére nézve olyan volt, akárcsak valami majom.

— És még ilyen kézzel meri rámvetni a szemét! — gondolta magában a szép Kalászdó Irén.

— No megállj csak, majd megkínoljak én, drága barátom.

Meg is cselekedte. Annyi komédiát üzött belőle, hogy szegény emberből valóságos céltábla lett a házánál. Irén meg a barátói és udvarlói mindenféle tréfát megengedtek maguknak vele szemben. De a jámbor dohánybevéltólist harag nélkül tűrt mindent. Tűrt, mert, valahányszor már erőssé kezdett válni a dolog, a doktorék lánya mindannyiszor megtalálta a módját, hogy hogyan kell kiengesztelni a szerelmes embert.

Rámosolygott a feketén csillogó csillagszemével, sőt, alkalomadtán meg is cirógatta:

— No, Elek édes, talán csak nem haragszik.

— Sohse törődjék ezekkel, azért mégis mi vagyunk a legjobb barátok, ugy-e?

Istenkém, a budapesti kishivatalnokot, akinek otthon egyetlen nőismerőse volt, a vén szobaasszonya, no meg a mosónő, aki a fehéreműjét tisztította, mintha csak hájjal kenték volna, mikor így beszélt hozzája az a lány, akit a legbájosabbnak tartott a földkerekségen.

— Csak tréfál, — állapította meg magában minden újabb kegyetlen mókázáskor, — csak próbára akar tenni, hanem azért vonzódik hozzám, annyi bizonyos.

És annyira bizonyos volt ebben az "annyi bizonyos"-ban, hogy mikor a dohánybevéltással együtt a kiküldetése is véget ért, akkor, az utolsó napon négyszemközt nagynehezen kinyögte a szép Kalászdó-lánynak, hogy:

— Izé... Irénke... remélem, tudja, hogy szeretem magát, és...

Nem mondta tovább, annyira megrémült ő maga is a saját bátorságától. De, ha tudta volna, sem folytathatta volna, mert Irén egyszerre csak elfintortotta az orrát és miközben gunyosat sandított a beváltó tisztre, sértő kicsinyléssel vágott bele szavába:

— Hogy szeret engem? Maga? Ugyan menjen, maga majom!

Vonat még nem dübörgött olyan elkeseredetten, mint az, a melyiken szegény Hamar Elek utazott haza Budapestre a dohánybevéltásról. A vonat robogásában ugyanis mindig van valami rithmus. Az utas kiválaszthat kedve szerint valami nótát, és a kerekék szépen elszakatolják neki.

Rámse né-zett,
Mikor önöt meglát-tam...
Vagy:

Vörös bortit-tamaz es-te
Ragyó-gó csilla-gom
galambom.

És így tovább. Hamar Eleknek népdal helyett ezt zakatolta a fülébe:
Hüt-len csapo-dár
Hüt-len csapo-dár
Majd, változatosság okáért, ezt, hogy:
Ugyanmenjen magamajom!
Ugyanmenjen magamajom!

zött haza azzal a nyomoruságos mindennapi ezer koronával, — édes fiam, szeretlek, imádlak benneket, hanem ezt én nem bírom soká. Nem, ezt nem bírom soká!

Egy szép tavaszi napon aztán, épp a legfojtogatóbb drágaságban, váratlan dolog történt. A volt számtiszt kis lakásába becsöngetett egy idegen férfit és Hamar Eleket kereste. Nem volt otthon.

— Tessék délután háromkor jönni, akkor biztosan itthon van, — mondta az asszony, s egyben megkérdezte, mint az már szokás, hogy:

— Milyen ügyben tetszik keresni?

— Filmügyben, kérem, — felelte az idegen. — Nagy pénz. Én egy amerikai filmgyár megbízottja vagyok. Csak előbb okvetlenül látnom kell Hamar Elek urat.

Aznap délelőtt Hamaréknaál alig tudtak megébedelni, annyira izgatottak voltak. Délután háromkor megjelent az idegen ur. Bemutatkozott Hamar Eleknek és megismerkedés után az volt az első szava, hogy ugymond:

— Nagyon örülök a szerencsének, uram. Ön az, akit keresünk.

— Hogy-hogy? — kérdezte a szegény ember, érthető izgalommal.

— Uram, csak egy kis türelmet! Elmondok mindent. — És miután előbb bevonultak ketten a másik szobába, elmondta, hogy az az amerikai filmvállalat, amelyet képvisel, egy szenzációs filmet akar elkészíteni. A kivétel elé azonban — magyarázta — váratlan akadály gördült. A darab főszerepére nem találtak alkalmas mozziszinészt.

— Csak nem mozziszinésznek akar szerződöttni az ur? — nevetett Hamar.

— De igen, — felelte a filmvállalat megbízottja. — Vállalatunk starjának ugyanis, aki magyarországi nő, szerencsére eszébe jutott, hogy volt neki itthon lánykorában egy jó ismerőse, akit feltétlenül alkalmas erre a szerepre.

— Ki az a magyarországi hölgy?

— Mía Vya, a híres amerikai mozzistar. Eredeti nevén Kalászdó Irén. A főszerep pedig, amire ön a legalkalmasabb, egy fenomenális csimpánz-szerep! Ezer dollárt adok önnek rögtön előlegül mihelyt aláírja a szerződést, odaát még háromszor annyit kap a teljes ellátáson és utiköltségen kívül. All right?

Szegény Elek lehajította a fejét.

— Hát csimpánz-szerep. Ez is csak a Kalászdó Irénnek juthatott eszébe!

Fölszakadtak a multjából a régi sebek és egy-két pillanatig erősen vérzettek. Igen, emlékszik rá, hallotta valamikor, hogy a szép Kalászdó Irén kiszökött valakivel Amerikába. És milyen szép, hogy ebben a szörnyű nehéz világban mégis őrá gondolt odakint. Igaz, hogy most is csupán mint csimpánzra, hanem ez a megelégedés éppen így milliókat ér. És egy pere multr már kitárta a szomszéd szoba ajtaját, hogy lelkendezve kiáltja ki az asszonynak, aki a gyermekekkel együtt boldog kíváncsisággal várta a fejleményeket:

— Magduskám, édes! Milliók állnak a házhoz! Mozziszinésznek szerződöttnék Amerikába!

És mindnyájan összelelkettek és sirtak örömmükben... Milyen jó is, hogy volt egyszer egy lány, aki szegény Hamar Eleket nem becsülte többre egy közönséges majomnál!

ÓTÁJA

emberi lelket a művésztökéletesen. — Viola magányát a patikában ter mellett dolgozott. y baja volt a szívével, gmnódosabb gazdájának akivel a mester esetpatika és a flótázás Gazduramnak a patika volt, a kerület első azt könnyen csinálni. már uri és mégia szemfránya flótázást nem Mikor aztán az öreg ent, elő is állt Viola Gazduramnak nem a flóta kérdésben mu-

em lehet öcsémuram, egész falu hallatára fuma sem handlé, se napestig a füttyölt

gazduram komoly férsemmi ígéretést Viola vette a megszeppent t, kiment vele a ma-füttyöbba lökette vele a

szótt a megrökönyölettél komoly ember. dbéhozzattam odafent, tjuk az esküvőt.

Hamértől gazdag pameritetlen boldogsággom esztendő a fele-

szon aztán réttentő muzigonál megtalálták át és kabátját. A évél volt: "Ne hallevélben flótás Viola tudok a flótám nél-

légy boldog, hiszen ané azonban nem fekövető vasárnapon hol az urát, a flótás

em. Hegyek között lányok természetesen voltak és a füttyölő hallják ki, a megmelyet az apai gög.

mélabusan sikerült, visszasiettem a koszólt, Bandit is megürelmetlenül pattintgatott az ostarával. A nap lassan le bukott a tavaszi égaljon. Hamar felugrottam a kocsiba.

— Hajtson, Péter bácsi! — szoltam oda a kocsinak és Bandi ujlterével, vidáman ügetett lefelé a gybe. Napszálltakor a megélenkült a szél, ongva, füttyülve re-el a fülem mel

időkelet szembeállit-
létszáma tetemesen
ez egyik oka az ál-
ágnak. — A létszám
a nagyhatalmak,
szágok a felelősek.

lt, mint 1922-ben. Azon-
nak meglehetősen erős ha-
stantinápolyban, Palesz-
és a Rajna mentén. Az
égeket mind a háboru
képen tulajdonképpen a
sokkalta nagyobb se-
képen igazán van az an-
ivatalos kimutatásának,
ának tetemes csökken-

hadsergének létszáma
volt, míg 1913-ban
entés 24.178, dacára an-
afrikai birtokok jóval
háboru előtt és sokkalta
szükség, mint volt a
adügyminiszterium leg-
e alapul azt állapítja
ereg létszáma hatszáz-
ekent.

nak, hogy a területe
80.390 emberrel ke-
mint 1913-ban.
ogy Európa hadsereg-
edésért nem az európai
előlétség. A hallatlan
edésért nem az európai
got létesített, amelyek
etélkednek a hadsere-
míg viszont a többi
megfelelően emelik a
létszámait.

gy a háboru előtt,
n elsőosztályú nagyha-
el. Ma pedig a hely-
Lengyelország és Ro-
regeinek együttes lét-
ladja az ó-asz hadse-
míg Jugoszlávia és
ia hadseregeinek e-
tszáma alig van az
ma alatt.

agys a tényállás az,
ezeknek a kis orszá-
lakosai sokkalta-
ben érzik a nagy had-
tartásának rettenetes
eit, most, amikor el-
k a "szabadságukat,"
reztek akkor, amikor
ez orosz cár, a német
vagy a monarchia
alatt élhettek.

szlovákia a monarchia
terület csupán hetven-
z az osztrák magyar
szlovákia százhat-
ben. Ilyképen a ka-
étszeresen nehezedik
vállaira.

studvalevően részben
ben
lát
vha-
ához

HOVÁ LETTEK A COWBOYOK?

A AMERIKÁNAK az india-
nokon kívül a cowboyai
voltak a jellegzetességei.
Lassanként hirmondó se ma-
rad belőlük. Indiánt ma már
csak a rezervációkban láthat
az ember az Egyesült Állam-
okban, míg cowboyot, igazi,
jó lovas cowboyt meg csak
a mozikban látnak ma már.

Magyarországon is eltűntek az alföldi magyar ruhás haramiák, vakmerő lovasok. Rózsa Sándor-fajta legények. Már meg is feleltünk arra, hogy hová lettek a cowboyok, Remington esetjének, Russell tollának, Roosevelt lelkének kedvencei, azok a kitűnő lovasok, akik szüggeltek a lókötők után, akik meglincseltek a gonosztevőket, akik betörték a legvadabb csikót is a nyereg alá, akik duhajkodtak a határmenti csárdákban, akik elhódították a ranchelek lányát, akik résztvettek a politikában, a nyugati államok fejlesztésében, mindennapi életében.

A cowboyok java bekerült a moziisminiszterium társaságába, a rosszja meg kipurult a pusztán, nem találunk már belőlük valamire való se déli, se a közép, se az északi-nyugati pusztákon.

A népies regények százainak ma is cowboyok a hősei, nyugati tárgyú festményekről se hiányoznak ezek a tarka figurák, de ez nem változtat azon a tényen, hogy egy-két év múlva hirmondó se lesz közülök a nyugati pusztákon.

Ezt a véleményét megerősítette az arizonai Tombstone közelében levő Bar O ranch egyik öreg cowboya, aki a Winchester Sportmen's Club Fifth avenset otthona előtt vadnyugati nyeregben ült mokány lován a minap New Yorkban a klub évi bankettje alkalmából.

"A szarvasmarhák őrzése helyett a cowboyok ma urhatnám ifjakat tanítanak cowboyosan lovagolni, ifjakat, fiukat és leányokat egyaránt, akik a keleti és középpálmokból seregienek nyugatra lovagolni tanulni, hogy aztán keleti és középpálmokbeli moziisminiszteriumban cowboyserepeket tölthessenek be.

"Igen lovagló iskola-ranchek százával vannak a nyugati államokban. A tanítók közt már nem a cowboyok javát találjuk, azok moziisminiszteriumok ma már Hollywoodon és egyebütt Californiában.

"A lovagló iskolák cowboyaik már nem igazi cowboyok, lovagolni tudó férfiak, akik felveszik a cowboy egyenruhát, de meglátászik ezen a ruhán hogy nem különb és természetesebb annál, amit a mozidráma hőse visel a filmen. Hiába, ilyen ruha kell a keleti államokban a fiatal embereknek és leányoknak, akik látni akarnak valamit a vadnyugatról, amit ők medve bőrrel prémézett nadrágu cowboyok nélkül el se tudnak képzelni.

"Ezek a professionátus cowboyok azért tanítanak lovagolni, hogy megélhessenek és védekezzenek a cowboyság részéről a ki-pusztulás ellen. De miért ne értékeítsék azt, amit tudnak, a lovaglás tudományát?

Az amerikai határvidékek híres lovasai jó pénzt keresnek a moziisminiszteriumokon. — Eltűntek a pusztákról, mint a Nagy Magyar Alföldről a csikóruhás betyárok. — Számosan csaptak fel lovagló-mestereknek. — Járnak county fairrekre és carnivalokra is.

Magyarországon is eltűntek az alföldi magyar ruhás haramiák, vakmerő lovasok. Rózsa Sándor-fajta legények. Már meg is feleltünk arra, hogy hová lettek a cowboyok, Remington esetjének, Russell tollának, Roosevelt lelkének kedvencei, azok a kitűnő lovasok, akik szüggeltek a lókötők után, akik meglincseltek a gonosztevőket, akik betörték a legvadabb csikót is a nyereg alá, akik duhajkodtak a határmenti csárdákban, akik elhódították a ranchelek lányát, akik résztvettek a politikában, a nyugati államok fejlesztésében, mindennapi életében.

A cowboyok java bekerült a moziisminiszterium társaságába, a rosszja meg kipurult a pusztán, nem találunk már belőlük valamire való se déli, se a közép, se az északi-nyugati pusztákon.

A népies regények százainak ma is cowboyok a hősei, nyugati tárgyú festményekről se hiányoznak ezek a tarka figurák, de ez nem változtat azon a tényen, hogy egy-két év múlva hirmondó se lesz közülök a nyugati pusztákon.

Ezt a véleményét megerősítette az arizonai Tombstone közelében levő Bar O ranch egyik öreg cowboya, aki a Winchester Sportmen's Club Fifth avenset otthona előtt vadnyugati nyeregben ült mokány lován a minap New Yorkban a klub évi bankettje alkalmából.

"A szarvasmarhák őrzése helyett a cowboyok ma urhatnám ifjakat tanítanak cowboyosan lovagolni, ifjakat, fiukat és leányokat egyaránt, akik a keleti és középpálmokból seregienek nyugatra lovagolni tanulni, hogy aztán keleti és középpálmokbeli moziisminiszteriumban cowboyserepeket tölthessenek be.

"Igen lovagló iskola-ranchek százával vannak a nyugati államokban. A tanítók közt már nem a cowboyok javát találjuk, azok moziisminiszteriumok ma már Hollywoodon és egyebütt Californiában.

"A lovagló iskolák cowboyaik már nem igazi cowboyok, lovagolni tudó férfiak, akik felveszik a cowboy egyenruhát, de meglátászik ezen a ruhán hogy nem különb és természetesebb annál, amit a mozidráma hőse visel a filmen. Hiába, ilyen ruha kell a keleti államokban a fiatal embereknek és leányoknak, akik látni akarnak valamit a vadnyugatról, amit ők medve bőrrel prémézett nadrágu cowboyok nélkül el se tudnak képzelni.

"Ezek a professionátus cowboyok azért tanítanak lovagolni, hogy megélhessenek és védekezzenek a cowboyság részéről a ki-pusztulás ellen. De miért ne értékeítsék azt, amit tudnak, a lovaglás tudományát?

Professionátus cowboyok azok is, akik az ország minden részébe elmennék county fairre, carnivalok szinesse, érdekessé tevésé végett. "Egy-két félreeső nagyobb ranche, kívül, ugyazólván nincs már Amerikában olyan állattenyésztő telep, melyen a szabad, végtelen puszták is eltűntek. Parselláltak birtokokat, felosztották a cowboyok birtokait. Nincs már szükség lassóval, ostorral, lóval hánni tudó gulyásokra, lovakat védő csikó-sokra. A keleti és középpálmokból elkerült bevándorolt földművesek gondozzák ma már a marhaszardákat, s egyuttal a kisebb nagyobb farmokat is. Ezek értenek a gazdaságkodás minden ágához s télen is találunk maguknak munkát a farm körül.

A szarvasmarha csordáknak a teljében egy-két ember gondját tudja viselni. Csak akkor kell több ember, amikor a túli ranchekből elterelik őket a nagy legelőre. Amikor oda érnek néhány kutyával gondjukat viseli már egy-két ember. Kimultak a lókötők, a borjú, tehén üsző elhajtói, nem kell az állatokat egyéttől féltetni, mint a marhavésztlől.

A régi időkben, amidőn az állattenyésztés volt a nyugati nagy üzlete, a cowboy volt az ura annak a területnek, amelyet bejárt és átkutatott. Nem csoda ha érezte a fontosságát. Akkor még fontos politikai tényező is volt: A Missouri folyótól nyugatra az övé volt a puszták, amint évszázadokig az indián szüggelgett rajta korlátlanul.

"De aztán jött a telepes farmer, aki homsteadet szerzett a pusztán, elkerítette a birtokát s azt is kerítéssel osztotta fel kisebb mezőkre, szántóföldekre. A hatalmas csordák elől elzárta ezek a farmok a legelőt. Így aztán csakhamar a múlté lett a nagy csorda, a range, trail, cowpuncherek kénytelenek voltak kiszállni a nyeregéből a bevonulni az iparba.

"Minek is maradtak volna meg, amikor a farmok kerítésének hálózata mint valami óriási pókháló ráfektetett az egész nyugatra. Nem lehetett többé csordákat hajtani a mexikói határról fel a kanadai határra, mint annakelotte. Megszűnt az indián-nyesedelem, kipusztultak a lókötők, eltűntek a kártyabarlangok, bebujt, elmúlt a pusztán való szomjandulás, veszedelmé, elmúlt a blizszardó, homokviharoktól való rettegés is.

"Néhány sarokban, ahol farmkerítések még nem állították fel, találhatunk még eleven cowboyt, de a számuk olyan csekély, hogy elenyészőnek minősíthetjük. A cowboy szűk korátok közt is méltó elődjéhez, kitűnő lovas valamennyi, vakmerő, de törvénytisztelő, vidámlelkű ember. A régi jó cowpuncherek hagyományára jó kezében van és lesz, amíg egyetlen igazi cowboy él.

"A pendletoni és cheyennei fairreken, amik minden évben ezeket vonzanak messze földről is, a cowboyok éppen olyan jól lovagolnak, lassoznak, mint ahogyan elődeik tudtak. Itt egy délután több és szebb lovaglást, no meg kötéldobást láthatunk, mint régen öt év alatt láthatunk a rancheken.

A régi jó időkben a cowboy méltóságával össze nem férhetőnek tartotta a farmerkodást, a birkatenyésztést, az irrigálást, a termények piacra hordását. Nem akart másról tudni, csak lovakról és szarvasmarháról. Bűszkesége nem engedte, hogy mással foglalkozzék.

A mi öreg cowboyunk azt mondja, hogy találkoztam New Yorkban egy kiváló bankárral, aki valamikor cowboy volt Wyomingban. Még ez se változott be szívesen, hogy ma mivel foglalkozik. — Szerette volna azt mondani, hogy nagy állattenyésztő telepe van, vagy híres versenystállója, de nem volt kibúvó. Dollárokat terel ma szarvasmarhák és lovak helyett. Aki valaha szalonát süttött pástortűzőn, aki a csillagok alatt aludt, aki lókötőt üzött gyorslábú paripán, aki kötéllal igazságot szolgáltatott a sheriff jóváhagyása mellett, az igazán boldog csak a pusztán lehet.

Azok az amerikai magyarok, akik valamikor a széles magyar rónán szüggeltek csikó hátán, kik jártak a hortobágyi csikósok és gulyások közt, aláírják est az állítást.

Professionátus cowboyok azok is, akik az ország minden részébe elmennék county fairre, carnivalok szinesse, érdekessé tevésé végett. "Egy-két félreeső nagyobb ranche, kívül, ugyazólván nincs már Amerikában olyan állattenyésztő telep, melyen a szabad, végtelen puszták is eltűntek. Parselláltak birtokokat, felosztották a cowboyok birtokait. Nincs már szükség lassóval, ostorral, lóval hánni tudó gulyásokra, lovakat védő csikó-sokra. A keleti és középpálmokból elkerült bevándorolt földművesek gondozzák ma már a marhaszardákat, s egyuttal a kisebb nagyobb farmokat is. Ezek értenek a gazdaságkodás minden ágához s télen is találunk maguknak munkát a farm körül.

A szarvasmarha csordáknak a teljében egy-két ember gondját tudja viselni. Csak akkor kell több ember, amikor a túli ranchekből elterelik őket a nagy legelőre. Amikor oda érnek néhány kutyával gondjukat viseli már egy-két ember. Kimultak a lókötők, a borjú, tehén üsző elhajtói, nem kell az állatokat egyéttől féltetni, mint a marhavésztlől.

A régi időkben, amidőn az állattenyésztés volt a nyugati nagy üzlete, a cowboy volt az ura annak a területnek, amelyet bejárt és átkutatott. Nem csoda ha érezte a fontosságát. Akkor még fontos politikai tényező is volt: A Missouri folyótól nyugatra az övé volt a puszták, amint évszázadokig az indián szüggelgett rajta korlátlanul.

"De aztán jött a telepes farmer, aki homsteadet szerzett a pusztán, elkerítette a birtokát s azt is kerítéssel osztotta fel kisebb mezőkre, szántóföldekre. A hatalmas csordák elől elzárta ezek a farmok a legelőt. Így aztán csakhamar a múlté lett a nagy csorda, a range, trail, cowpuncherek kénytelenek voltak kiszállni a nyeregéből a bevonulni az iparba.

"Minek is maradtak volna meg, amikor a farmok kerítésének hálózata mint valami óriási pókháló ráfektetett az egész nyugatra. Nem lehetett többé csordákat hajtani a mexikói határról fel a kanadai határra, mint annakelotte. Megszűnt az indián-nyesedelem, kipusztultak a lókötők, eltűntek a kártyabarlangok, bebujt, elmúlt a pusztán való szomjandulás, veszedelmé, elmúlt a blizszardó, homokviharoktól való rettegés is.

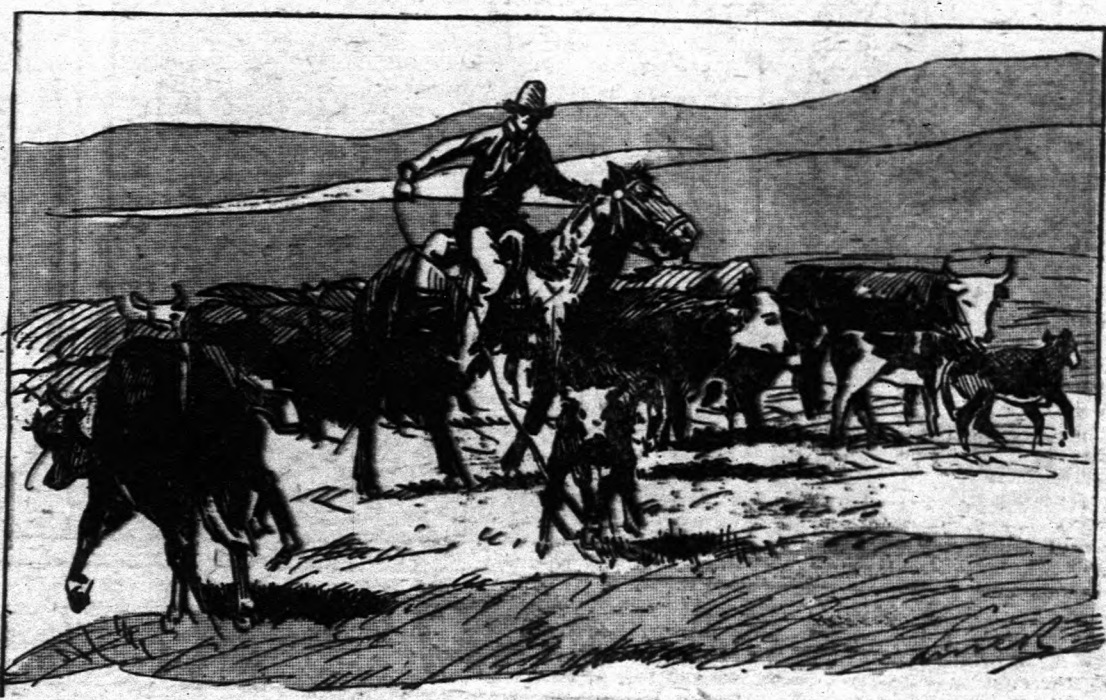
"Néhány sarokban, ahol farmkerítések még nem állították fel, találhatunk még eleven cowboyt, de a számuk olyan csekély, hogy elenyészőnek minősíthetjük. A cowboy szűk korátok közt is méltó elődjéhez, kitűnő lovas valamennyi, vakmerő, de törvénytisztelő, vidámlelkű ember. A régi jó cowpuncherek hagyományára jó kezében van és lesz, amíg egyetlen igazi cowboy él.

"A pendletoni és cheyennei fairreken, amik minden évben ezeket vonzanak messze földről is, a cowboyok éppen olyan jól lovagolnak, lassoznak, mint ahogyan elődeik tudtak. Itt egy délután több és szebb lovaglást, no meg kötéldobást láthatunk, mint régen öt év alatt láthatunk a rancheken.

A régi jó időkben a cowboy méltóságával össze nem férhetőnek tartotta a farmerkodást, a birkatenyésztést, az irrigálást, a termények piacra hordását. Nem akart másról tudni, csak lovakról és szarvasmarháról. Bűszkesége nem engedte, hogy mással foglalkozzék.

A mi öreg cowboyunk azt mondja, hogy találkoztam New Yorkban egy kiváló bankárral, aki valamikor cowboy volt Wyomingban. Még ez se változott be szívesen, hogy ma mivel foglalkozik. — Szerette volna azt mondani, hogy nagy állattenyésztő telepe van, vagy híres versenystállója, de nem volt kibúvó. Dollárokat terel ma szarvasmarhák és lovak helyett. Aki valaha szalonát süttött pástortűzőn, aki a csillagok alatt aludt, aki lókötőt üzött gyorslábú paripán, aki kötéllal igazságot szolgáltatott a sheriff jóváhagyása mellett, az igazán boldog csak a pusztán lehet.

Azok az amerikai magyarok, akik valamikor a széles magyar rónán szüggeltek csikó hátán, kik jártak a hortobágyi csikósok és gulyások közt, aláírják est az állítást.

AVASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta: Gene Byrnes

Na, mondhatom, hogy ez a királyság egy nagy vacak, igaz-e, kis öreg?

Mondasz valamit öregem

Csintalan Peti Kalandjai

Vajolejt nem mehet el a júniusi ünnepekre, helyette Kovács Mariska fog elmenni és így ő lesz a királyné, ellenben most számolják össze a szavazatokat, hogy ki lesz a király.

Eddig pontosan egyformán állnak a szavazatok.

Csintalan Peti győzött nyolc szavazattal. Éljen Peti, a király.

SO I AM

Éljen, éljen!

Éljen a király. Éljen Peti király, éljen

Tizenöt vas? Na, az elég sok egy koronáért. De legalább igazi arany?

Ne beszélj annyit, hanem tedd fel

Ennél szebb korona nincs a világon.

Mamuskám kérek, ne felejtse el, hogy korán reggel felkeltél, én lettem a király és holnap lesz az ünnepség és mindenki királynak fog szólni, neked megengedem, hogy továbbra is Petinek szólíts, mert szeretlek.

Nesze, itt az ebéded, és jól teszed, ha sietsz, máris el vagy késve.

Képzem, hogy Douglas Fairbanks és Rudolf Valentino hogy haragszanak, hogy nem ők lettek a király.

Nézd csak azt a kislányt, jaj de aranyos.

Mi a neved, kislány?

Hozzám szótátok?

Hát persze, hogy persze, kislányom

Fogadok, hogy az ünnepségen ő lesz a királyné.

Ha a király az ő királyi pompájában megérkezik, mindenki vegye le a kalapját és kiabáljon torkaszakadtából, hogy éljen a király!

Sáros Misi menjen ki a sarokra és ha a király az ő királyi pompájában megérkezik, fújjon bele a kürtjébe, ez fogja jelezni, hogy itt van őfelsége.

Én is megyek

Itt gyűn a király az ő királyi pompájában

DA DA DA DAH-

ÉLJEN A KIRÁLY!

Copyright, 1934, Sun-News Corporation.

1923.

A...

A SZ...

neke...

szelid...

ról lap...

zed, ve...

Le tágt...

dék, m...

sápadt...

gomoly...

K...

alaku...

ember...

fehér...

szobró...

Varáz...

den ir...

tőle sz...

M...

asszony...

és szür...

tette el...

lyet ap...

tak ma...

kisassz...

nez. A...

Tiz...

fejét le...

szemét...

tűkát n...

kutatta...

állt a t...

vastag...

gyarazt...

lyéről...

gesekr...

éltre és...

megnyug...

gyerek...

son...

Már...

szem be...

akar sz...

Ma...

lott' bet...

meretlen...

szembe...

észre...

szürke...

fig...

már...

hogy ut...

zör tal...

gy fiatal...

rel, akir...

udják...

Varsó...

tan fel...

an ott...

artózkod...

nintha...

iket, vel...

időben...

meg Be...

Hambur...

Nordene...

Londonb...

erpoolba...

isban és...

ragában...

apok óta...

z a külf...

etlen.

Mária...

na regge...

ndomást...

meretlen...

mberről...

oda első...

folysó...

özködött...

őjára...

ott, hogy...

ásos séta...

uljának...

ez uszó...

őket néz...

or eléje...

fiatalem...

szenved...

ésével e...

avakat...

int tüzes...

et, az at...

— Már...

n, én ha...

rohanó...

án. Eddi...

kalmat...

stom, boc...

szenvedtem...

alok meg...

vább él...

agamba s...

AZ EMBER, NEM A MADÁR A LEVEGŐ IGAZI URA

A repülés szédülletes fejlődése az utolsó esztendőkhöz alott. — Ami már nagyon közel van a vonatnak és az óceánjárónak a helyét a repülőgép és a Zeppelin foglalja el. — A hódító Robur. — Amint semmiképpen se láthatunk meg előre.

Még nem is olyan régen, néhány esztendővel ezelőtt, mondjuk tíz évvel ezelőtt, az embereknek felragyogott a szemük, ha a repülőgépről esett szó és mindenki eleresztette ezt a fraízist: a jövő zenéje.

Nos, ez a jövő zenéje ma már, rövid néhány esztendő múltán itt muzsikál körülöttünk, fent, a magasban, fent, a fellegek között, fent a szédítő magasságokat kereső madarak között, amelyek talán sose hitték, hogy a repülőgép valaha igazi versenytársuk lesz, sose hitték, ami ma valóság: hogy a levegőnek többé nem ők az urai, hanem az ember. Az ember, aki még a természet hitalta repülést is meg tudta javítani. Ez a jövő zenéje már a maga teljes kialakulásában harsog körülöttünk, már az összes motívumok felvonultak és a nagy Szerző most egy uniszónóban, egy nagy fortéban zengetti az összes hangszereket.

A repülés olyan kihetetlen magaslatokat ért el, ahonnan még magasabbra hágni szinte lehetetlennek tetszik. Ezt a magasságot megtartani éppen elég munka lesz.

Ez a közvetlen jövő munkája. Igaz, hogy ennek a közvetlen jövőnek a távlatában nagyon megnyugtató jelenségek állnak. Az éppen most lefolyt események mind arra engednek következtetni, hogy a nagyszerű jelen teljes kialakítása csak nagyon rövid idő kérdése.

Csak egy példát, vonatkozást akarunk ideiktatni. Itt van például az állandó repülőgépjárat New York és Newport között. Ez ma még elég drága mulatság, személyenként egy repülés belékerül harmincöt dollárba. De egész biztos, hogy amint a kereslet az ülések után nagyobb lesz, az árak lejjebb fognak jönni. Ez természetes. Ez már nem is a repülés technikájához tartozó kérdés, hanem a kereslet és kínálat örök törvénye.

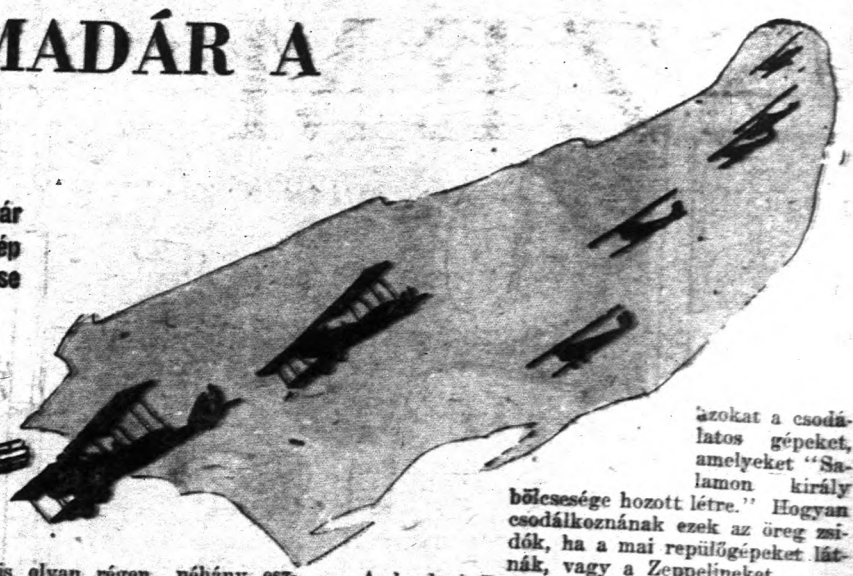
Azután: itt van az a két repülőhadnagy, akik néhány héttel ezelőtt végig repültek nem egészen huszonhét óra leforgása alatt az egész amerikai kontinentet. A jég meg van törve: egyrészt a példát megmutatták arra, hogy nincsen lehetetlen, egy képtelenül hosszú távolságot képtelenül rövid idő alatt és képtelenül biztosan meg lehet tenni. Ugyanakkor, egy másik oldalról, példát mutattak arra, hogy az eddigi eredményeket nagyszerűen lehet kapitalizálni.

Igaz: ez a New York—New Port repülés tulajdonképpen nem mond valami újat. Lent Havában a turisták már nagyon régóta ismerősek ezekkel a vízi repülőgép kirándulásokkal. Európában meglehetősen régen megvan — mégis azonban itt a közvetlen közelben, a valóság mámorának részességében ez a kérdés egészen másképp hat.

Igen, ma már nem lehet a jövő zenéjéről beszélni. Amit Verne Gyula ligondolt és talán meg volt erről a gondolatról győződve: ez a legfantasztikusabb gondolat, az egy olyan gondolat, ami lázba fogja hozni az embereket, az egy olyan gondolat, ami talán közelebb áll a meséhez, ez talán az, ami sose fog megvalósulni, ez a gondolat ma már olyan élő valóság, mint a vasut, vagy a gőzhajó.

Amenyire esodálkoznék Fulton, ha ma fölébredne és körülnézne és meglátná, hogy a gondolatból mit csinált az ember, úgy esodálkoznának talán a Montgolfier fivérek, ha ma feltámadnának és körülnéznének és meglátnák, hogy az ötletükből mit csináltak az utódok.

Hát még, hogy esodálkoznának az igazi ősök, a régiek, hogyan esodálkoznának a régi görögök, akik annyira hitték Daedalus és Ikarus mondájában! Hogy esodálkoznának azok a zsidók, akik állítólag még látták

azokat a csodálatos gépeket, amelyeket "Salamon király bölcsesége hozott létre." Hogyan esodálkoznának ezek az öreg zsidók, ha a mai repülőgépeket látnák, vagy a Zeppelineket.

A londoni Royal Aeronautical Society szerint — ebben a társaságban csupa elsőrangú tudós ül, aki az életét teljesen a repülés nagy kérdésének szentelte — az ember repüléséről a legrégebb említés Salamon királlyal kapcsolatban történik. Mikor Salamont meglátogatta Sába királyneje, "bizonyos olyan gépeket is hozott magával ajándékba, amelyek a madárhoz hasonló szárnymozgásokat végeztek és ennek segítségével a levegőbe tudtak emelkedni, voltak közöttük olyanok, amelyek három, sőt négy lábnyira is fel tudtak emelkedni és percekig képesek voltak ebben a helyzetben maradni. A királyné kísérletében és a király udvarában igen nagy örömet okoztak ezek a gépek és az udvaroncoknak mi sem okozott nagyobb örömet, mint egy kis kirándulás ezeken a masinákon."

Igy szól a régi irás. Hogy ezek a "csodálatos" gépek tulajdonképpen milyenek voltak, azt ma már a legnagyobb erőfeszítéssel se tudnánk megállapítani. Erre nincsen módunk. Amit egyáltalán megállapíthatunk, az, hogy ime, a repülés története elég régi időkre nyúlik vissza. Az ut, amit a repülés a Salamon királynak ajándékozott gépektől a mai rendes és elegáns kényelemmel berendezett személyszállító repülőgépekig megtett, elég hosszú volt ugyan, de, hogy úgy mondjuk, kifizette magát. Az emberiségnek érdemes volt a beteljesedésre várni. Ez a beteljesedés sokkal pompásabb, mint arra az ember valaha is gondolt.

Ma már igazán közel van az az idő, mikor még a mai remületesen magas házaknál is sokkal magasabbakat fognak építeni, ezeknek a házaknak a tetejét mint repülőállomásokat fogják berendezni. Egészen biztos, hogy nagyon közel van az idő, mikor ez meg fog valósulni. A hangárok — a repülőgépek garázsai — nem a földön lesznek, mint ma, hanem az óriási felhőkarcolók tetején. Erre a városok struktúrája adja meg az alapot, a gondolatot. Sem terekről, sem forgalmas utcákról a repülőgépek nem startolhatnak. Csak olyan területekről startolhatnak, amelyek tisztára és kizárólag ennek a célnak a rendelkezésére állnak.

Az a kép, ami egy ilyen jövőbeli startolóhelyet ábrázol, az a kép egyúttal a jövőnek, ennek a mondjuk, közeli jövőnek a szimbolusát képezi.

Ez a szimbolum pedig körülbelül a fejfát jelenti a mai gőzvasut és gőzhajó sírján. A vonat és a tengerjáró nagyhajó talán ebben az időben is meg fog maradni. Azonban nem látszik valószínűnek, hogy mára, mint teherszállításra fogják használni. Nem is kell majd mára. A személyszállítást és a postaszállítást teljesen repülőgépek fogják elintézni. Olesón, megbízhatóan, pontosan.

Ma már sokkal kevésbé reszkurozott repülőgép utazni, mint vasuton. Arról nem is akarunk szólni, hogy mennyivel kevésbé veszedelmes repülőgépen utazni, mint gőzhajón, arról egy szó se akarunk szólni, hogy a hódító Robur hajóin utazni mennyire biztonságosabb, mint Fultonnak a hajóin.

JÓ ÖREG VERNE GYULA, a gyermekek kedvence és a naiv lelkek fantáziájának dalosa, kielégítője, istápolója, vagy nevezzük őt, ahogy akarjuk, többek között egy Hódító Robur című regényt is írt. Ez a regénye talán annyiban különbözik a többi dolgaitól, hogy nem téved benne, se tudatos, se tudattalan számíthatási hiba nem eszik be az egyetlenbe, sem fizikai megállapításába.

A Hódító Robur tulajdonképpen szimbolusikus cím. Robur latinul annyit tesz, mint erő és az a Robur nevű ember, aki a regényben szerepel, tulajdonképpen nem tesz egyebet, mint megszemélyesíti az emberi erőt, az emberi akaratot, tudást. Ezért: "hódító." Ez tulajdonképpen az egyetlen hatalom, az egyetlen hódító az egész világon.

Ez az egyetlen hódító hatalom, ez a Robur a repülőgépet tartja a legalkalmasabbnak arra, hogy céljait általa elérje. A repülőgéppel, amely a Verne fantáziájában, regénye beállításában tökéletesen nemesedik. Ez a repülőgép esodálatosan hosszú utat képes megtenni, esodálatos magasságra tud emelkedni, esodálatos egyáltalán, hogy a szerkezete milyen tökéletes, és képes nem egy embert, nem is kettőt, hanem többet magával vinni.

Mondottuk, ez az egyetlen regénye öreg Verne Gyulának, amelynek a számításába nem eszik bele hiba, úgy, hogy a végén aztán nagy ravaszul úgy módosítja a dolgokat, hogy az egyik szereplője rájön a hibájára és ennek következtében be tudja bizonyítani, hogy ez vagy az a kísérlet miért nem sikerült.

Amit Verne Gyula a kétségtelen víziójával előre megérzett, az valóban megvalósult, csupán azzal a különbséggel, hogy sokkal tökéletesebben, mint ahogy azt Verne valaha meg merté volna álmodni. A mai repülőgép sokkal nagyobb arányú, mint a Hódító Roburé, sokkal kitartóbb, sokkal tovább képes a levegőben maradni, sokkal több embert képes magával vinni, sokkal magasabbra képes emelkedni és sokkal messzibbre tud repülni — csak ennyivel jobb, mint a Hódító Roburnak a gépje

A
A
ne
szel
ról
zed
Le t
dék
sapa
gorn
alak
emb
fehé
szob
Vara
den
töle
asszo
és sz
tette
lyet
tak
kisass
nez. A
T
fejt
szemé
titkát
kutatta
állt a
vastag
gyarazt
lyéről,
gesekr
életre
megnyu
gyerek
son...
Ma
szem be
akar sz
Ma
tott bele
meretlen
szembe
észre,
szürke
ja figy
már
hogy utj
szor talá
egy fiatal
rel, akir
tudják,
Varsó
kan fel
an ott,
a tartózkod
mintha
őket, vel
időben
meg Ber
Hamburg
Nordenen
Londonban
verpoolban
risban és
Prágában.
napok óta
ez a külön
letlen.
Mária
ma reggel
tudomást
meretlen
emberről.
loda első
ti folyosójá
tőzkodott.
apjára vá
zott, hogy
kásos sétat
duljanak. A
sze uszó fe
hőket nézt
kor eléje
a fiatalemb
a szenvedé
lésével ez
szavakat
mint tüzes
ket, az arc
— Mária
len, én hat
ja rohanok
után. Eddig
alkalmat, h
látom, bocsa
szenvetem
halok meg
tovább élni
magamba sz

SZEM

A "VASÁRNAP" részére írta: FÖLDI MIHÁLY

A SZEM szürke volt és mély. Tekintete tiszta és hideg, mélye lassan melegedő, fekete örvényes és végtelen. Első pillantásra szelíd, jóságosan hívogató és nagyon messziről lágyan simogató; csak ha hosszabban nézed, veszed észre, nyílik a mélye és végtelenbe tágul. — mint hegyek közt a virágos szakadékok, melybe mosolygva hajolsz, hogy aztán sápadtan rettenj vissza a mélység szürkén gomolygó mágnesétől.

Krisztus szeme volt a szürke szem. Szivalku, sápadt arcból világított és rátapadt az emberekre. Egy prágai templom falán élt a fehér fej, már századok óta, mozdulatlanul, szobrok, kripták és lobogó gyertyák között. Varázslatos szem volt; követte a nézőt, minden irányban szembe tekintett és nem lehetett tőle szabadulni.

Mária Volovszka Szomjanova hercegnisszony már hetedik napja térdelt a fehér fej és szürke szem elé. Már hetedik napja kísértette elutazásukat, melyre anyja vágyott s melyet apja szükségesnek ítélt. Másfél éve utaztak már szerteszét a világban, Mária hercegnisszony most először ragaszkodott valamihez. A fehér fejhez, a szürke szemhez.

Tizenhét esztendő volt, hollőfényű fekete fejét lehajtotta a fehér arc elé és forró barna szemét felemelte a szürke szemhez, melynek titkát néma áhitattal csodálta. Varázsát nem kutatta, babonásan hitt benne. Apja mögötte állt a templomban és husos, vörös kezével, vastag teli szájával fölényesen mosolygva magyarázta a szem titkát. Beszélt a szem tengelyéről, párhuzamos vonalakra húzott merlegekről, Mária nem figyelte a mindennapi életre és a kézzelfogható fizikára. Bánatosan megnyugodott anyja ábrándosan sóhajtott: gyerek, jó neki, még hisz, csak sokáig tartson.

Mária hallgatott. És érezte, hogy a szürke szem belenézi a szemébe és ő nem tud, nem is akar szabadulni mélységének végtelenségétől.

Ma reggel pillantott bele először az ismeretlen fiatal ember szemébe. Riadtan vette észre, hogy az is szürke és mély. Apja figyelmeztette már néhányszor, hogy utjukban több szőr találkoztak egy fiatal emberrel, akiről nem tudják, kicsoda. Varsó óta bukkant fel állandóan ott, ahol ők tartózkodnak. S mintha követné őket, velük egy időben jelenik meg Berlinben, Hamburgban, Norderneyben, Londonban, Liverpoolban, Párisban és most Prágában. Hónapok óta tart ez a különös véletlen.

Mária csak ma reggel vett tudomást az ismeretlen fiatal emberről. A szálloda első emeleti folyosóján tartózkodott. Az apjára várakozott, hogy szokásos sétájukra induljanak. A megszokott uszó fehér felhőket nézte, amikor eléje toppant a fiatal ember és a szenvedély röpi léseivel ezeket a szavakat szórta, mint tüzes felhőket, az arcába:

— Mária egyetlen, én hat hónapja rohanok magam után. Eddig meg sem láttam, az élet nem adott alkalmat, hogy megszólíthassam. Ma utoljára látom, bocsásna meg vakmerőségemet. Sokat szenvedtem és boldogan szenvedek. Boldogan halok meg magáért. Szeretnék élni, szeretném tovább élni ezt a rohanást. Szeretném még magamba szívni a levegőt, melyet a maga éle-

te, a maga csodálatos nevével, isteni karcsúsága, tündöklő feketesége édesít meg. De már nem lehet tovább. Hat hónapja rohanok magam után a más pénzén. — Sikksasztottam. A pénz elfogyott. Most már nincs honnét sikksasztani és most már nem bírom a maguk tempóját. Bocsásson meg, hogy tudára adtam e rut dolgozat, de meg kellett mordanom, hogy megérthesse kérésemet. Egy rajongó, haldokló kér magától valamit, pár órával a halála előtt. Tegyen boldoggá. Engedje meg, hogy mielőtt kezembe veszem a revolvert, megérinthessem a maga kezét, engedje meg, hogy mielőtt örökre megsiketülök, a maga hangjának zenéjével teljék meg a fejem. Mire megint reggel lesz, én már nem élek. — A szobám szembe van a maga szobájával. — Egész éjszaka várom. — Csak egy percre! Könyörüljön. Szemben magával — éjszaka! —

Léptek hallatszottak, a herceg sulyos lépteivel a fiatal ember elietett. Mária bágyadtan nézett maga elé. Csak két szürke szemet látott, melyet és tüzeset, — lélekzete elakadt és szédülten kapaszkodott meg az ablakban. Bizonytalanul mosolygott, — a fiatal ember égő szeméin át a templom szürke Krisztus-szeméi intettek feléje.

Fejét felvetette, szólni akart apjához, el akarta mondani különös kalandját, de már első szavánál elakadt. A szürke szem rámosolygott és hívta. Megkérte apját, hogy menjenek a templomba.

Most itt térdel a fehér Istenarc előtt és arcára csurgatja a szürke szem varázslatos melegét. Mosolyog rá, a szem vissza mosolyog. Érdező, a szem felel. Mozgatja a fejét jobbra-balra, a szem követi. Fiatal leány torkában halk madárdalok ébrednek, a szem vissza énekel. A szem biztat. A szem erősít. A szem küld.

Az ebédő halkan zsongó termében az ismeretlen fiatal ember szemében ült vele és égő szürke szemével válaszolt. Csak a szemét látta, az arcból semmi egyebet nem vett észre. Amikor felálltak az asztaltól, a fiatal ember lesütötte szemét. Tüzes pillái tisztelegtek előtte, szemének sugárjai mint fényes katonák sorfalai közt vonult ki a tereméből. Délután egy pillanatra látta a korzó kavargásában. Mire alkonyodott, már mindenfelől két tüzes szürke szem lobogott feléje, házakon és embereken, életem és halálom át követte a fehér arc két szürke szeme.

Ellankadt. Haza kívánczolt. Ledől a heverőre és eloltatta a lámpát, melyet aggódalmasan meggyújtottak. A homályban elnyúlt a megszűnésben az ablak és rárajzolódott a fehér arc, a tavaszi este rózsás felhői közül suhant le hozzá a szürke szem, ránézett és rámosolygott, megsimogatta és megvigasztalta. Édes volt ez a tekintet, tele tulvilági lázzal és örökkévaló erővel. Világított a márciusi éjszakában, mint egy vándor nap és vonzott, mint kozmikus mágnes.

Apja, anyja töprengve ültek mosolygó feje mellett és mint mindig, amikor megfejthetetlen kérdésekbe ütdöttek, egymás ellen fordultak. Apja felpanaszolta a leány ábrándosságát és azzai vádolta anyját, hogy tőle örökölte szertelenségét. A fiatalon ősz anyja bánatosan mosolygott és azt sóhajtott, hogy álmain kívül sosem voltak örömei az életben. Az apa szigorúan kijelentette, hogy Máriának New Yorkba

kell utaznia és el kell fogadnia Mr. Robertsnek, a milliárdos bankárfiúnak a kezét. Az majd thont, nyugalmat és gazdagságot fog adni, pozíciót az elvesztett élet helyébe. Mária megborgongott, az anya szeméből tehetetlen könny hullott az alkonyatba, a herceg keze ökölbe szorult. Így ültek hárman egymás mellett s világok tárog tak közöttük. Szemben velük az ismeretlen fiatal ember lélegzetét visz szafajtva várakozott. És Mária szemé megettelt.

fényességgel. Arc a megnyugodott. Szíve halk zené ütemére vert. A szürke szem ott ragyogott a szoba közepén, lebegve, gyémántosan, mint a szeretet és béke örök bolygója.

Dalolt és beszélt a végtelen szem: — Tui földeken és életeken látlak és áldalak tizenhét éves Máriám. Megáldom szivedet, ki ifjú és boldogtalan. Megáldom fejedet, ki kíváncsi és forró. Megáldom virágkezedet, ki gyáván és érdemtellenül szenved. Ne félj a szenvedések től, mert végesek, higgy az életnek, melynek csak halálát láthatod e földön. Enyhítsd a könnyeket, hagyd el a békétleneket és hitetleneket s kövesd vágyaid szertelenségét, melyek hozzám röpitenek. Az én világom nem e világból való, tul a bőrtönös határokon várlak és vislek az örök fényesség napjaiba, hol nem köt guzba pénz, nem órködnék fölötted pozíciót kereső apák, nem sóhajtoznak fölötted álmaidba fulladt anyák, nem aláz meg tikksztó elvadult szenvedély. — várlak tul e szűk és vak határokon Mária és vezetlek a szeretet fényességébe.

Igy szólt a ragyogó szem és Mária követte. Ott izzott előtte, mint hatalmas csillag, éjfélikor, amikor kilépett ágyából és benyitott az ismeretlen fiatal ember szobájába. Ott állott hidegen és fehéren, amikor a szürke szemü fiatal ember leborult előtte és átkarolta térdét, — ott állott megszabadultan a földtől és remegő ajkán messi mosoly fénye vibrált. Ott állott közönyösen és részvétlenül minden mindennapi iránt, égi kísértet, akik könnyet enyhíteni, földi szenvedélyt hűteni küld az égi vándor szürke szeme. Nem hallotta a fiatal ember fohászát, nem érezte csókjainak izzását, nem örült imádatának és nem fájt a tombolása. Amikor megütötte mellét a fiatal ember lehelletének forrósága és megérintette az utálat hideg szárnya, a levegőben lebegő szürke szemre tekintett és énekelni kezdett. Énekelte a szeretet, énekelte Krisztus dalát.

Szállt, szállt az ének, szállt falakon és szobákon át, felverte az alvókat, elcsendesítette a szenvedőket, megrémítette a mulatozókat. Megállt a levegő s a csöndben felrántották a szoba ajtaját. A herceg ökle felemelkedett, a hercegnő ájultan sikoltott, a fiatal ember hörögve forgatta revolverét, az egész szálloda összeverődött, lent az utca benépesült és megnémult. A fejetlen kavargásban csak a szürke szem ragyogott és csak Mária szent éneke röpiült.

Fehéren és mosolygva ment, csendesen ment Mária a mosolygó szürke szem után, fellendült a nyitott ablakra, karját kitérte, hogy átölje az égi szemet. Mire a vad ordítások, a reszkető karok, a megbotránkozott fejek az ablakhoz rohantak, Mária már boldogan és véresen repült az utca fölött s csak a szürke szem nézett rájuk a tavaszi éjszakából, mélyen és örvénylőn, az örök bocsánat rendíthetetlen vigaszával és kegyetlenségével. Ott lebegett és ragyogott a szürke szem és hívón dalolta: Szenvedtek, mert nélkülem éltek.

azokat a csodálatos gépeket, amelyeket "Salamon" király eszébe hozott létre. "Hogyan látkoznának ezek az öreg zsiha a mai repülőgépeket látva a Zeppelineket. Aeronautical Society szerint an esupa elsőrangú tudós ül a repülés nagy kérdésének repüléséről a legrégibb emel kapcsolatban történik. Mi gatta Sába királynéja, "bizozott magával ajándékba, hasonló szárnymozgásokat gitségével a levegőbe tudtak zöttük olyanok, amelyek háa is fel tudtak emelkedni és tak ebben a helyzetben maseletében és a király udvarákokoztak ezek a gépek és az m okozott nagyobb örömet, ás ezeken a masinakon."

Hogy ezek a "csodálatos" milyenek voltak, azt ma már tessél se tudnánk megállapimódunk. Amit egyáltalán hogy ime, a repülés történyulik vissza. Az ut, amit királynak ajándékozott géés elegáns kényelemmel bitó repülőgépekig megtett, de, hogy egy mondjuk, kimberiségnek érdemes volt a Ez a beteljesedés sokkal az ember valaha is gondolt.

közel van az az idő, mikor n magas házaknál is sokkal építeni, ezeknek a házaknak állomásokat fogják berendezgy nagyon közel van az idősulni. A hangárok, — a rénem a földön lesznek, mint elhőkarcolók tetején. Erredja meg az állapot, a góu, sem forgalmas utcákról a plhatnak. Csak olyan terüamelyek tisztára és kizárórendelkezésére állnak.

ilyen jövőbeli startolóhelyet uttal a jövőnek, ennek a k a szimbolumát képezi. edig körülbelül a fejfát je s gözhajó, sirján. A vonat jó talán ebben az időben is ban nem látszik valószínűteherszállításra fogják hasznid másra. A személyszállit teljesen repülőgépek fogmegbízhatóan, pontosan. részből reszkírozott repülőon. Arról nem is akarunk kevéssébb veszedelmes regözhajón, arról egy szót a hódító Robur hajóin ságosabb, mint Fultonnak

LEILA

A "VASÁRNAP" SZÁMÁRA
IRTA: SZINI GYULA

MAGASAN uszott az égen a hold, mint ha örökké egy diadaliv sugárkoszoru-jának legmagasabb pontján volna. Fennen trónolt, mint egy sápadt királynő halovány ezüst liliomok ágán. Ünnepnep volt.

Es mindenfelé, hol ünnep volt az égen, a hold elküldte gyémántsugarait. Egyedül uralkodott a nagy égbolton. A többi csillag fehér fátyolba volt öltözve, mint az urnapi szüzek. A Mars rubinhercegnője pedig izzó rózsacsokrot nyújtott feléje.

Mi a földön jártunk, ezüst szőnyegek, amelyekre lombok, levelek szótték feketés-árnyékesipkéiket. Csaknem oly világos volt, mint nappal. Minden fehér volt, vagy inkább holt-világoskék és ezüstszürke, amely halványfehérre sápadt, mint a kőd. A csillagszűzek fátylai aláomlottak a földre szinte láthatatlanul, mint az ibolyántuli sugarak.

Es félve jártunk, mintha alvó fehér galambok közt lépkedtünk volna. A föld pihegett.

... Az ügynök kis fekete, törpe alakja, hegyes ezüst szakála, kárbunkulus-szeme olyan jelenség volt, mintha egyenesen a holdbeli embertől jött volna. Idétlenül hosszú, sápadt, pók-ujjai különös üzlet szálaival szövögették.

— Százezer piasterért odaadom — szolt. — Százezer piaster! Mi az nektek frankiának, akik a pénzváltó kalmár egyik serpenyőbe beledobjátok egy aranyotokat és a másik serpenyőbe a kalmár nem győzi beletenni a mi sok haszontalan rézpiasterreinket! Százezer piaster egy érintetlen leányért igazán nem sok! Becsületes vagyok, mindössze csak huszezeret tartok meg magamnak, a többi a leányé.

Szerettem volna ellökni a kezét, elcsitítani a hangját, hogy ne kelljen vele alkudoznom, de Ali a kufárok lelményességével dicsérte a portékáját:

— Csak félóránra lakik innen Leila — szolt — egy erdei házikóban, amelynek küszöbét még férfi nem lépte át... Pók-hálóval van beszöve az ajtaja és a virágos ablaka, mert még senkise lépett be hozzá, mióta nővé érett...

"A haja aranykalász, amelynek fényét még nem törte meg férfiszem... A szeme tiszta tükör, amihez férfi lehelete még nem tapadt... A keble liliom, amelyet férfi ujjja még nem tagogatott..."

"A csókja élete legelső csókja, ölelése a legelső ölelés lesz... Te léssz az első, aki érintheted az ajkát, szemét, minden kincsét. Te léssz az első, aki megmutathatod neki a holdat, a csillagokat, az éjben szerelmesen olvadó virágokat..."

"Te leszel az első férfi, akit Leila szemtől-szemben lát. És oly csöndes lesz köröskörül az erdő, hogy csak szivetek dobogását fogjátok hallani. Ezer szagos fű csak nektek fog lehelni... ezer álmos madár csak nektek fog csiripelni. Százezer piaster ilyen szultáni élvezetért csekélység!"

Keletiesen, virágosan ékesszóló volt az ügynök és én hallgattam. Azt hitte, még nem győzött meg egészen és annál hevesebben folytatta:

— "Sietnünk kell — mondotta. — Igaz, hogy csak negyedóránra van innen Leila háza, de az éjszaka mulik és amint az első fűrj megszólal az erdőben, fölébred az erdősz és annak, akit leánya küszöbén talál annak neve hallal..."

"De ilyenkor, mélységes éjszakán, mikor csak a holdvilág madarai, a denevérek röpködnek és az éjjeli szenderlepkék meg a baglyok, az erdősz oly mélyen alszik, mint a halott.

"Leila pedig ilyenkor éjjel ki-

vánésian szokott kinézni az ablakán és hallgatja a harangvirágok csilingelését.

"Ma van az egyetlen éjszaka, amikor szűz szívéhez hozzá lehet férni. Mert ma kezdődik meg a hold nászéjszakája és ezért olyan fehér az éjszaka... Százezer piasterért ennek az éjszakának a királya lehetsz! Csak százezer piasterért!"

Igy sttógott az ügynök és a szívem lázasan, nyugtalanul vert.

Es így értünk Rifaat erdősz házikója elé. Olyan volt az erdőszlak, mintha a hold sugarai az egészét fölemelték volna platinaszínű topolyfáival együtt.

Az ablak egy pillanatig sötét volt, mint a fénytelen tükör, aztán megint föléslant, mikor Ali félrehajtotta a lombot, amely az ablakot takarta. És láttam, hogy az ablak mögött egy leány fekszik kereveten, keble alig láthatóan piheg, mintha a hold titokzatosan dagasztaná és apasztaná.

Szeme be volt hunyva, pihegő ajka fölött egy pihetoll táncolt és amint én előre tettem feléje egy lépést, száraz meg száraz jánosbogar menekült előlem és röptükben hosszú tüzesikot irtak le, mintha apró hullócsillagok volnának.

— Százezer piaster... — sugta fülembe az ügynök. És benyult az ablakon a lány kezéért, amely lehajlott, mint egy liliomszár.

— Itt a százezer piaster — szoltam halkán és az ügynök kezébe esusztattam a kívánt összeget. A hegyesszakállu Ali eltűnt a pénzzel együtt a sűrű bozótban és hosszasan várattott magára. Minden neszre összeréztemem. Végre előkerült Ali és mutatta a tenyerét:

— Huszezer piaster... Ennyi maradt nekem, mert becsületes ember vagyok. És most menj be, effendi, a lányhoz. Nem kell tartanod semmitől. Az erdősz alszik, mint a halott. Csak nagy lármát ne csapj... Én addig várlag itt kinn, hogy baj esetén kéznél legyek.

Óvatosan, tolvaj módjára lopóztam be az er-

dészlakba. Még a cipőmet is levettem, hogy semmiféle zajt ne okozzak és hangtalanul nyitottam ki az ajtókat. Végre abba a szobába jutottam, ahol Leila feküdt. Holdfényvel volt tele a szoba és mintegy ezüst hullámpárnákon hevert a lány.

Közeledésemre meg se moccant. Talán dermedt volt a félelemtől. A szemét lehunyta és várt.

Megfogtam kicsi, feltünőn hideg kecsőjét és kezembe vettem, mint valami fázékony galambfiókot. Öt ujjamat ujjai köré fontam. Leila nem szorította vissza a kezemet.

Egyszerre csak öblös férfihang szólalt meg a szobában:

— Jó estét, effendim!... Köszönöm, amit értünk tett.

A szívem verése elállt. A szoba homályából most a holdfénybe lépett Rifaat erdősz.

Önkénytelenül védekező mozdulatot tettem feléje.

— Ne ijedjen meg, effendi! — szolt az erdősz csodálatosan nyugodt hangon. — Én a lány apja vagyok. Engedje meg, hogy megszorítsam az ön nemes kezét!

Es felem nyújtotta kerges tenyerét.

Kerestem a gunyt szavában, a bosszu dühét szemében, ehelyett csak végtelen szomorúságot láttam az arcán. A leányára mutatott:

— Ugy-e milyen szép?

Es az öreg erdősz felzokogott:

— Szegény ember vagyok — mondta — nagy nyomorban élek. Már azt hittem, elhagyott egészen Isten, ember. És most látom, hogy akad még ritkán egy-egy nemesen érző ember is... Fogadják hálás köszönetemet a huszezer piasterért.

— Nem nyolevanezretet kapott?

— kérdeztem meglepetve, csak-nem gunyosan.

— Nem, Ali csak huszezeret adott át nekem.

— És nyolevanezret megtartott magának, a lökötő!

— mondtam félíg hangosan.

— Majd elkérem tőle — felelte Rifaat erdősz és a kezem után kapott, hogy megcsókolja. De én visszarártottam a kezem és menekültem a szobából.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

FEK...
esal...
napra...
lyéből...
már m...
volna...
bokrok...
kor Fe...
szott eg...
fészket...
felesége...
gyon m...
tott egy...
a közel...
ilyent l...
vel ezé...
lén.

Fele...
leereszk...
irányba...
tündödt...
— V...
— M...
vánésian...
okul az...
— Cs...

Nem...
alkony...
és a gye...
kete-Ökl...
— A...

dulunk...
Felele...
ntán, hát...
hallgator...
mire az é...

Hamilt...
a kis Pin...
már a kö...
borzadtak...
lehetett b...
hozakodt...
elrabolt a...
pelte, de...
az állatta...
testén hos...
is elváltoz...
le a fecse...
De hát se...
dültek, m...
egy öreg...
fehér ur...
Ping-erdő...
get. Oriás...
állt, maga...
ember s...
olyan széle...
volt.

Hamilt...
hallgatta...
azért elhat...
indul az er...
hátha szer...

Másnap...
után, a Pin...
nek irányá...
— az öreg...
ju falujab...
nyomokat...
nyomok egy...
fához veze...
gyümölese...
a gorillának...
mai látszott...
hér ural, a...
ál. A kiser...
vonulniok s...
niok. Ham...
széhez simul...

Fekete-Ö...
non gyümöl...

GYILKOSSÁG AZ ŐSERDŐBEN

A "Vasárnap" számára írta:

Nagy Lajos

FEKETE-ÖKLÜ, a gorilla, családjával csak vándorutra kelt volna, napról napra távolodott az óriási Ping-erdő mélyéből, az erdő nyugati szélé felé. A fák már mintha kisebbek és ritkábbak lettek volna, néha egy-egy területen már csupán bokrok és bozót tényészek. Egyszer, amikor Fekete-Öklü alkonyat tájban fölmászott egy fára, hogy annak erős ágai közt fészket rakjon éjszakára Virágszálnak, a feleségének és két gyermekének, nem nagyon messze, nyugati irányban, megpillantott egy falut. Rögtön fölismerte a falut, a közel egymás mellett csucosodó sátrakat, ilyen látott már egyszer, néhány esztendővel ezelőtt, a Ping-erdőnek egy másik szélén.

Feleségének nem szólt semmit; amikor leereszkedett a fáról, még egyszer abba az irányba nézett, amerre a falut látta s eltűnődött. De Virágszál megszólalt:

— Vissza kéne már fordulnunk.

— Miért? — kérdezte Fekete-Öklü kíváncsian, hogy vajjon mit tud mondani okul az asszony.

— Csak! — ez volt az asszony felelete.

Nem beszéltek többet a dologról, de az alkony beálltával, amikor már Virágszál és a gyermekek lehunyták a szemüket, Fekete-Öklü fölkiáltott hozzájuk:

— Aludjatok jól! Holnap visszafordulunk.

Feleletet már nem kapott. Leült aztán, háttal a fatörzshöz támaszkodva, ült, hallgatott, csend volt, sokáig gondolkodott, mire az éj beállt, ő is aludt.

Hamilton, a vadász, arról kérdezősködött a kis Pingsu falu lakóitól, hogy láttak-e már a környéken gorillát. A feketék megborzadtak még a szótól is és feleletet alig lehetett belőlük kicsikarni. Régi mesékkel hozakodtak elő, hogy egyszer egy gorilla elrabolt a faluból egy leányt, magával cipelte, de nem ölte meg; a leány együtt élt az állattal s évek során ő is elvadult s a testén hosszú barna szőr nőtt, még az area is elváltozott. Hamilton bosszusan intette le a fecsegőket, egyenes feleletet kívánt. De hát senki azok közül, akik köréje csődültek, még nem látott gorillát. Később egy öreg jelentkezett, aki valamikor, egy fehér ur kíséretében messze behatolt a Ping-erdőbe, ő már látott ilyen szörnyeteket. Óriási volt, mondta, amikor két lábra állt, magasabb volt, mint a legmagasabb ember s vállban kétszer olyan széles. De ez régen volt.

Hamilton kedvetlenül hallgatta a beszédet, de azért elhatározta, hogy elindul az erdő belseje felé, hátha szerencséje lesz.

Másnap néhány órai ut után, a Ping-erdő közepének irányában, a kísérek — az öreg néger és egy ifjú falujabeli — gorillanyomokat fedeztek föl. A nyomok egy közeli amenon fához vezettek, melynek gyümölcse kedves eledele a gorillának. A fa körül lakmározás nyomai látszóttak. Észleletüket közölték a fehér urral, az pedig elhatározta, hogy lesbe áll. A kíséreknek jó darabon vissza kellett vonulniok s a bokrok közt megkuperodniok. Hamilton maga egy széles fa törzséhez simulva várt.

Fekete-Öklünek nagyon izlett az amenon gyümölcse. Előző napon nem voltak

képesek a fát teljesen megkoppasztani, — bár pukkadásig tele ették magukat. Egy napot tehát még maradtak, mielőtt nagy utjukra indultak volna. Reggel másfelé kalandoztak, most, déltájban, mint ha csak ebédre indultak volna valami finom étterembe, elsétáltak az amenon-fához. —

Négykézláb haladtak, ahogy járnai szoktak, a szülők lomha, de kiadós léptekkel, a kicsinyek mint valami Jánoska és Jakabka, szaporán ugráltak anyjuk körül. Hamilton már megpillantotta őket, — majdnem olyanok voltak, mint az ő hazájában a medvék, csak valamivel nagyobbak. Amint a fához értek, Fekete-Öklü és a gyermekek a földön kezdtek szimatolni, a tegnapi hulladékok közt keresgéltek. Virágszál megfogta kezével a fa törzsét és fölnevezett, majd fürgén felmászott a fára s erősen megrázta annak ágait, úgy, hogy az egész koronája rengett; az amenon-gyümölcs pedig szaporán hullott alá. Fekete-Öklü és a gyerekek nekiestek a esemegének és jóízűen falatoztak. Az anya leereszkedett a fáról, fölvetett egy szép gyümölcsöt s kisebbik gyermeke szájába nyomta; meg is sinogatta a fejét, neki is, a másiknak is. Azután kezdett csak ő maga is enni. Hamilton szíve dobogott. Mert rettentően örült a nagyszerű vadászszákmánynak, de félt is, hátha hibáznai fog s akkor baj lesz. Ha egy-két lövése nem találna s az óriási vad rátámad, akkor el van veszve. Egy ütésre leteríti, egy ölelésre ketté roppantja, egy harapásra megöli. Míg a lövésre alkalmas pillanatok kínálkoztak, attól is félnie kellett Hamiltonnak, hogy észreveszik, ha másról nem, hát a szagát megérik. De a gorilla-család teljesen elmerült a lakmározásba s Hamilton várt, mert érdekesnek

gött Hamilton rejtőzött. Hamilton szíve még erősebbet dob-

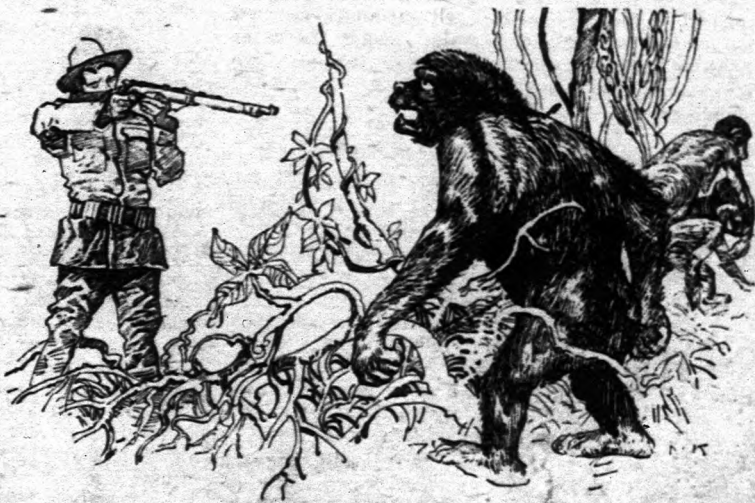
bant, de egyszerre nyugodt lett, keményen előlépett, fegyverével célba vette Fekete-Öklüt és lött. A golyó nem talált. Fekete-Öklü most fölemelkedett, a két lábán állt, teste óriási volt, a vállá mintha még szélesebb lett volna, az area irtóztatóan vonaglott, a szőre sörénye felborzolódott, olyanforma rángatózást végzett, mintha valamit megragadva eibált volna, ugatásszerű vad hangok törtek elő a torkából s agyarnagyságu fogait esattogtatta. Amint villogó szeméit egy pillanatra az égre vetette, olyan volt, mint egy tépett, átkot mondó, vagy Istenekét utoljára könyörgő tragikus hős. Kemény ökleit szétvetette, majd retentő dübörgéssel verni kezdte a mellét s elindult a fehér ember felé. Hamilton újra lött s Fekete-Öklü ijesztő ordítva megtántorodott, majd arccal a földre vágódott.

A gyerekek éleset visitottak, Virágszál szó nélkül levetette magát a fáról s a kisikkel együtt a bokrok közé futott. Hamilton boldog izgalmában elfelejtett rálőni.

Aznap este sokáig ült egy fa tövében Virágszál. A gyerekek vidáman játszadoztak, de ő maga szótlanul könnyezett, néha nagyot sóhajtott és hangosan beszélt magában:

— Csak azt tudnám, hogy miért? Valami ellensége volt, az bizonyos. De hát mit vétett neki Fekete-Öklü? Mit vétett, hogy ily szörnyű bosszút állt rajta az a gonosz lény?! Nekem soha nem tett említést róla, pedig nem volt titkunk egymás előtt. Nem értem, nem értem, szinte elhinni sem tudom. Talán valakivel, valami ellenségével összetévesztette szegény Fekete-Öklüt a gonosz lény.

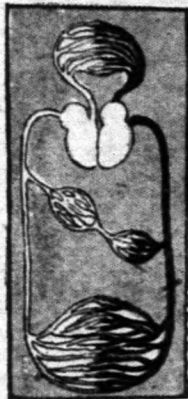
És fekete öklét lapos, butácska homlokához nyomkodva, erősen gondolkozott, hogy mi történt és miért is történhetett; hátha Fekete-Öklü valamit mégis beszélt neki, a kalandjairól szólván, s ő azt már elfelejtette.

találta a látványt, ki akarta élvezni s a részletek megfigyelésével természettudományi ismereteit akarta gyarapítani. A család lakomázott. A nőstény fölmászott megint a fára, megrázta az ágakat, ő maga fent csipegetett. Fekete-Öklü elindult a közeli forráshoz, hogy igyék. De alig szüröcsölt pár kortyot a vízből, egyszerre csak fölemelte a fejét, megfordult s mintegy csodálkozva tekintett a fa felé, mely mö-

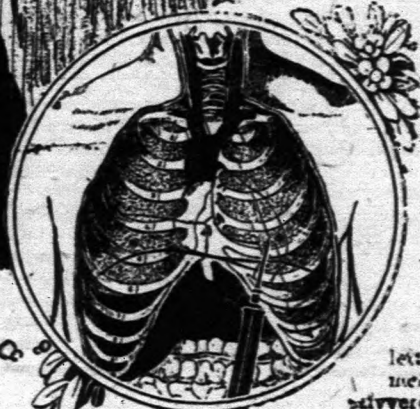
ÉLETRE KELTIK A HALOTTAKAT

A bátorság, az életkedv, a harci erők mirigyeinek, a mellékveséknek kivonata az "életrekeltő" csodaszor. — Az adrenalin alkalmazásának lehetőségei és korlátai.

Az emberi szív és annak örökös működése, melyhez évszázadokon keresztül nem mert hozzájárulni az orvosi tudomány.

A bordáknak az a része, ahol az operáló orvos a befecskendezést végzi.

Az élet meghosszabbításának problémája mindinkább a tudományos vizsgálódás előterébe kerül. A vizsgálódás és kutatás utjai különbözőek, de a törekvés egyirányú és az élet határainak kitolása felé halad.

Egy-két évvel ezelőtt még Steinaeh professzornak megfiatalosítási kísérletei izgatták a tudósokat és a közvéleményt. S alig mult el az izgalom, amely a szenzációs kísérletek és eredmények nyomán támadt, máris újabb, még szenzációsabb és megdöbbentőbb kísérletek és eredmények feszítik meg a tudósok és a közvélemény érdeklődését. Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint arról, hogy a "halottak" feltámasztásával hódítsanak meg az élet számára egyre távolabbi és távolabbi határokat.

Csak ebben a távlatban érthetjük meg és értékelhetjük igazán azokat a kísérleteket, amelyeket az ó és az új világ orvosai folytatnak a mellékvesék kivonatával, az adrenalinval, vagy epinephrinnel és más egyéb nevével mellékvese készítményekkel. E kísérletek folyamán több esetben sikerült újra működésre bírni a "halott" szívet, amely megállt, amely megszűnt tovább verni.

Milyen az a szerv, amelynek kivonata e csodálatos hatást kiváltani tudja? Mi a szerepe az emberi szervezetben s hogyan, milyen utakon játsza el szerepét?

A mellékvesék kis, mirigyes szervek és sapkaszerűen a vesék csucsán elhelyezkednek. Alakjuk a Napoleon kalapokra emlékeztet. Belső szerkezetük szerint külső kéreg és belső vérállományra oszlanak. A belső elválasztású mirigyekhez tartoznak, vagyis váladékukat egyenesen a vérbe juttatják s a test főregei felé haladó kivezető csövel nem rendelkeznek.

Váladékuk a vérnyomást szabályozza, helyesebben emeli. A váladék hatása a vérkeringésre gyors, erős, de mulékony. Egy második mellékvese kivonat injekció nem fokozza többé az elsőnek hatását, legfeljebb újra ugyanazt a hatást hozza létre. Kétségtelenül szerepet játszik a szervezet-cukor anyagforgalmának lebonyolításában s a bőr színének kialakításában is. A mirigyek megbetegedése esetén az ugynevezett bronz kor, az Adison féle kor jöhet életre, amely a fehér ember bőrét az indiánéhoz teszi hasonlóvá.

Rendkívül érdekes az a szerep, amelyet a mirigyek az egyéniség megteremtésében játszanak. Dr. Louis Berman, a Columbia egyetem élettani kémiai tanszékének tanára egy legutóbbi munkájában igen áttekinthetően csoportosította azokat a jellemvonásokat, a vérmérsékletnek olyan megnyilvánulásait, amelyek a mellékvesékkel és váladékokkal függnek össze.

A mellékvesék kifogástalan működése esetén az értelem éles, a szervezet tele van életörövel s kiállja a legsúlyosabb megpróbáltatásokat is. S ha nem működnek kielégítően, az ember hamar fárad, határozatlanná válik, izgatottá, vérnyomása süllyed s kezei és lábai hűvöskévé lesznek.

Dr. Berman odáig viszi következtetéseit, hogy az értelmet, a büszkeséget, a fejlődés csodálatos eredményeit egyenesen a mellékvesékkel hozza összefüggésbe. Szerinte az emberi értelem csak azért áll az állatoké felett, mert az emberi mellékvesék a

csecsemőkorban kétszer akkora, mint a vesék, míg az állatvilágban ilyen méreteket soha sem öltenek. Az emberi agy, mondja Berman, annak köszönheti nagyszerű teljesítményeit, hogy fejlődése kezdetén a mirigyek váladékának bőséges áramában táplálkozott.

"Ez a mirigy a harc, a felkészültség, a véges szükség hatalmas energiáinak forrása és kiváltója" írja Berman.

"Fertőzéseknel, mérgezéseknel, az izmok megfeszítése után és nagy izgalom hatása alatt a mirigy váladék tartalma csökken s ugyanakkor a vér adrenalin tartalma nő. Fájdalom és izgalom, különösen félelem és düh hozzák létre a mirigyek kiürülését. S ahogy a váladék fokozott mértékben jelenik meg a vérben, az idegrendszer energiái hatalmas mértékben megfeszülnek."

"Miért a harc mirigyei ezek a szervek? Ha szemben állunk az ellenséggel, úgy vagy szembe kell szállnunk vele, vagy meg kell futnunk előtte. Súlyos csapásokat osztani s a lehető legkevesebbet kapni, erre van ekkor szükség. Ha két ellenséges állat kerül szembe egymással s az egyiknek a szíve hatalmasan ver, vére gyorsabban kering támadó szerveiben, karmaiban és fogaiban, míg a másik a jelenségek nélkül veszi fel a harcot, úgy kétségtelenül az első fog győzni a küzdelemben.

"A macska megpillantja ősi ellenségét, a kutyát. S ősi ellenségének látára úgy kezd folyni benne a mellékvesék váladéka, mint az ember nyála, ha inyen falatot tesznek elébe. S mi következik ekkor? A vér, az élet legdrágább nedve, a tüzeponalra lendül."

"A mellékvesék kivonata közvetlen ellenszere a fáradságnak. Hatására felborzolodnak a szőrök és a szemek kitágulnak. A macska terjedelme így látszólag megnövekszik s egész megjelenése félelmetesebb jelleget ölt és úgy veszi fel a harcot e külső borzasztó harci jelekkel."

"A kémiai vizsgálatok megmutatták, hogy az emberben a mellékvesék, gyakori és túlságos izgatásuk esetén kimerülnek. Ebben az esetben az ember érzékenyebbé válik a meghűlések iránt s végtagjai kékes-vörös színt öltenek, nedvesekké és hűvöskévé válnak. Az étvágy és az életkedv elvész, az ember határozatlanná és aggodalmaskodóvá lesz és sirásra fakad a legesekelebb dolog felé. Az ideges kimerülések ma oly megszokott és divatos formáit talán leginkább arra lehet visszavezetni, hogy a mellékvesék többé nem teljesítik a reakció háruló feladatokat."

"A shock, az ájulás, eszméletlenség, szívbénulás, a rossz hírekre bekövetkező hirtelen halál talán mind a mellékvesék elégtelen működésén, gyors kimerülésén alapulnak."

A tudomány így a bátorság, az életkedv, a harci erő mirigyének váladékával veszi fel a küzdelmet a halál ellen.

Az Egyesült Államokban különösen Dr. Dennis W. Crile-nek, a chicagói St. Mary kórház orthopediai sebész tanárának kísérletei emelkednek ki. Dr. Crile a háború folyamán 5.000 műtétet hajtott végre katonákon a nyugati harc-téren s műtétek közben az altatás hatása alatt bekövetkező szívbénulások esetében alkalmazta először a mellékvesék kivonatát. Kísérletei közül különösen öt eset járt feltűnő eredménnyel s példaképpen álljon itt Dr. Crile harmadikjának leírt esete:

A műtétet egy katonán hajtották végre, aki súlyos, az egész térdet összezúzódó sebet kapott. A lábat következményes vérzés és vérmérgezés miatt amputálni kellett. A beteget hat percig altatták s bőrműtétet követően következett be a shock. A szívverés fokozatosan gyengült s végül megállt. A rendes élesztési kísérletek eredménytelenek bizonyultak s ekkor négy és nyolcperces időközökben két egyenként 10 köbcentiméternyi mennyiségű mellékvesekivonat injekciót alkalmaztak a bal könyökcsigolya vénájába. A szív egyszerre újból működni kezdett s működése csakhamar erőteljessé vált. Megindult a lélegzés is s a beteg visszanyerte eszméletét. Az amputációs csontok kifogástalanul gyógyultak, a katonát három heti utókezelés után Angliába vitték, ahol, minden valószínűség szerint, még ma is él.

Európában különösen az aerlangeni klinika egyik esetét tartják jelentősnek. Az eset még 1921-ben történt. Egy asszonyt operáltak s műtét közben shock következett be. Mesterséges lélegzést, koffeint, kámfort és más egyéb szivizgatókat hasztalanul alkalmaztak. Hat perc után adrenalin-t fecskendeztek be a teljesen mozdulatlan szív üregébe. Két perc múlva a szívműködés már hallhatóvá vált s 11 perc után a "halott" lélegzést kezdett. Négy hét múlva, mint gyógyultat becsátották el a klinikáról.

Rendkívül érdekesek Bodon Károly magyar orvosnak, a budapesti amerikai követség orvosának kísérletei. A magyar orvos 90 olyan esetről tesz említést, amelyben adrenalinhoz fordultak, az ő tudomása szerint egészen 1923-ig. Maradandó eredményekről 24 esetben számolt be.

De e csodálatos eredmények mellett sem szabad, hogy elbizsákosodjon az ember. Egyelőre még szó sincsen arról, hogy az adrenalinval mindenfajta halottat fel lehessen támasztani s legfeljebb azt lehet mondani, hogy bizonyos esetekben, amikor a szív már percekre megállt, még ne adjuk fel a reményt, még van egy mentőszerszám, amellyel esetleg eredményesen tehetünk kísérletet.

A megfiatalodástól és a halottfeltámasztástól még messze vagyunk s talán soha sem érkeznünk el teljesen hozzájuk. De az ut megnyílt a kutatás előtt s látni lehet a csapásokat, amelyeken át az utnak a jövőben vezetni kell. S a hit és a bizalom, a bátorság minden. S az a két kis, sajtószerű mirigy bennünk, érezni fogja, hogy bizunk erejünkben, még élesebbé fogja tenni elménket, még biztosabbá az elhatározásunkat, még szilárdabbá fogja acélozni harci kedvünket, hogy sikeresen vívassuk meg küzdelmünket legnagyobb ellenségeink, a félelem, az öregedés, a halál ellen.

A tudomány nem ismer megállást és nem ismer belenyugvást. Az ember ezer és ezer ellensége ellen kiméretlenül folyik a harc. A harc, mely nem vérdíjat követel, hanem éppen az ellenkező irányban halad. A természet hatalmával nem dacolhat az emberi tudás, a tudománynak is meg kell hajolnia a világmozgató titokzatos erők előtt.

25
GA
MEG
egy egy
szemeket
megtartja
Később
2500 ezer
tória ke
emberek
meket a
tak azok
azelött
Egyiptom
Most
ugyan ré
— kenyér
ezer ezer
A szíriai
akadtak
Szintén
kendőbe
A kenyér
csak az eg
Érdekes, h
állapítani
nem házas
títta. A p
léje volt
Béni ken
egyik falu
ban is. E
kenyer, u
nem kézeze
tendő, h
mindősze
száz. János
gol király
dékorta az
Soar nevű
golnak ug
bírtokokat
vének. A
tel őri ez
TAL
PATE
s mindezt
forduljon h
jen INGYEN
van találm
annak mar
mintáját d
POLA
620 Fifth
IN
ISMET
a sokkig
FRAT
komponia
1. A f...
2. Isten...
3. A vilá...
4. Nem...
5. Tj...
6. Nem...
7. El...
8. Nem...
9. Sz...
10. Sz...
11. Sz...
12. V...
13. H...
14. K...
15. M...
16. H...
17. M...
18. T...
Bár...
\$2.00. —
re rend...
nyolc...
Hend...
ren az...
kelt, m...
nem...
ajánlott...
delt hang...
Kérje...
lemez...
Bárd...
zenek...
KER...
AMERI...
könyv...
208 East
NEW Y

AKAT

domány így a bátorság, az a harci erő mirigyének val veszi fel a küzdelmet... Egyesült Államokban külföldi Dr. Crile-nek, a St. Mary kórház orthopedes tanárának kísérletei ki. Dr. Crile a háború 5.000 műtétet hajtott tonákon a nyugati harc- nütékek közben az altatás lant. bekövetkező szívbé- esetében alkalmazta elő- ellékesek kivonatát. Ki- közl különösen öt eset- inő eredménnyel s pelda- jón itt Dr. Crile harma- eirt esete: ütött egy katonán haj- re, aki súlyos, az egész szeszű sebet kapott. A vevetkényes vérzés és és miatt amputálni kel- hat pereig altatták s bő- vetkezett be a shock. A gyengült s végül meg- fési kísérletek eredmé- ekkor négy és nyolcper- ként 10 köbcentiméter- kivonat injekciót alka- t vénájába. A szív egy- dett s működése csaka- indult a lélegzés is a életét. Az amputációs gyult, a katonát három lába vitték, ahol, min- még ma is él. az aerlangeni klinika ntósnak. Az eset még szonyt operáltak s műtét he. Mesterséges léleg- más egyéb szivizgatókat Hat perc után adrenalin- masztani s legfeljebb azt adnos esetekben, amikor a t, még ne adjuk fel a tőszérünk, amellyt eset- k kísérletet. a halottfeltámasztástól lán soha sem érzünk z ut megnyitja a kutatás zokat, amelyeken át az ll. S a hit és a bizalom, a két kis, sajátos mi- a, hogy bizunk erejük- enni eleméket, még biz- et, még szilárdabbá fog- et, hogy sikeresen viv- et legnagyobb ellensé- és, a halál ellen. er megállást és nem is- ber ezer és ezer ellen- lyik a hare. A hare, ivetel, hanem éppen az A természet hatalmával A tudománynak is adás, a tudománynak is mozzató titokzatos erők

2500 ÉVES GABONASZEM

MEG tudományos könyvekbe belecsuszott az a mese, hogy egy egyiptomi faragó sírjában buszszemeket találtak, ezeket elvetették, kiszárították és kalászosokba szedték. — Ime — vonták le a következtetőt, — a busz 2500 évtől kezdve megártja csirász erejét...

Később bebizonyult, hogy a 2500 évtől kezdve buszszem története mesés. Tréfás emberek csempésztek a buszszemeket a fáraó sírjába, nem voltak azok 2500 évtől kezdve, hanem azelőtt való évtől kezdve termeltek Egyiptomban. Most ismét találtak — hanem egyen régi buszszemeket, hanem — kenyéret, amelyet harmincezer évtől kezdve elvetettek. A szíriai Asatúok alkalmával akadtak erre a különös teletre. Szentén sírban találták, ahol egy keddbe volt erősen begyógyulva. A kenyér elég jó állapotban van, csak az egyik része megpuhult el. Érdekes, hogy azt is meg lehetett állapítani, hogy ezt a kenyéret nem háziasszony, hanem pék állította. A pék pecsétje ugyanis helye volt nyoma.

Régi kenyéret őriznek Anglia egyik falukéjében, Amherstonban is. Ez a kenyér ugyan nem kétezer esztendő, hanem mindössze két év. János angol király ajánlotta azt egy Sár nevű angolnak ugyanakkor, amikor nagy hirtelenséggel juttatott ennek a hírvének. A család azóta kegyelettel őrzi ezt a darab kenyéret.

TALALMANYOK PATENTIROZÁSOK... INGYEN KÖNYV.

ISMÉT KAPHATOK... PRATERNOTAK... BARD FERENC ÉS FIA... KEREKES BROS.

ÉLHETETTE-E EGY MILLIÓ ÉVVEL EZELŐTT EMBER AMERIKÁBAN?

AZON már talágyunk, hogy az ember mindössze hatvan év óta él ezen a földön — úgy, ahogy — Még a biblia-magyarázó is azt tartja, hogy csak az ezteendőknél nem olyan időseket kell elvárni, mint amilyet most értünk egy év alatt.

— Az a hír — mondotta — hogy olyan koponyát találtak Patagóniában, amely egymillió év előtt élő emberé volt, igen fontosnak hangzott. Ugylétsák, az amerikaiak mindenben előzők akarnak lenni. Nem elégszék meg azval, hogy nekik van a legnagyobb gyártelepek, a legnagyobb vonatok, a legnagyobb emberek, még abban a tekintetben is az emberiség előtt akarnak haladni, hogy nekik van a legnagyobb emberiség.

— Tízézer éve az, hogy egymillió évtől kezdve ember élhetett a földön. De legközelebb Amerikában éltek. Hason az emberiség legelőször éppen ezen a földön ezen honosított meg! Készenre megállított volt, az ott talált emberi nyomok legelőször a jégkorai korszakban voltak. — Hason Amerikában — folytatja Bayer — még azok a majmok sem éltek, amelyek az emberiség legelőször éltek.

Nyugodtan elmondhatjuk tehát, hogy az ember ősvilágának meghatározásánál Amerikát figyelmen kívül lehet hagyni. De még ha ez nem is volna így, — nem igaz az, hogy az ember egymillió évtől kezdve már... ember volt. Ekkor még teljesen az állati színvonalon lehetett. Hason még az a koponya-lelet, melyet Heindelberg közelében ástak ki, olyan primitív módon van megalkotva, hogy ugyancsak csak a legelőször említett emberre. Csak a fogak miatt mondjuk, hogy ez a koponya valóban emberé volt. De még ez a koponya sem idősebb, mint 250,000 éves.

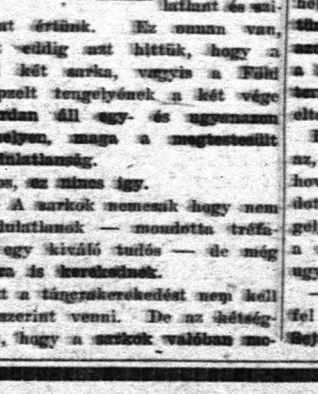
Tehát egy egymillió évtől kezdve az ember még majmán állati színvonalon volt. El lehet képzelni, hol volt egymillió évtől kezdve az ember? A heidelbergi koponyánál sokkal régebbi lehet. Bayer szerint Amerika nemcsak csere-versegyesület Európával, hanem a tekintetben, hogy az ember ősvilágán fényt vessen. Legelőször Afrika vagy Ázsia lehet az, amely ebben a tekintetben többet mutathat fel Európánál.

A TÁNCOLÓ FÖLDSARKOK

HA mi azt mondjuk, hogy az ember az valamiképpen a szarkok, a szarkok, — ezen rendszert valamiképpen mondhatjuk el. Ez az ember van, mert eddig azt hittük, hogy a Föld két szarka, vagyis a Föld elképzelt tengelyének a két vége szarkok áll egy- és ugyanazon a helyen, maga a megtestesült megtestesítés.

— Nos, az nincs így. — A szarkok nemcsak hogy nem mozdulatlanok — mondotta tréfásan egy kisfiú tudós — de még táncos is lehetnek. Ezt a táncmozgást nap kétszer szerint venni. De az létegetelen, hogy a szarkok valóban mozdulatlanok.

megtestesítés föltételeit sem tudunk felállítani. Ebből a következtetésből azonban azt a következtetést vonjuk le, nem lehetetlen, hogy a szarkok csak az ember évtől kezdve éltek, és nem azelőtt. Amikor a mostani Közép-Európa jégkorai szarkok éltek, igen valószínű, hogy az északi szark csak a Földtartáson volt. Ha ez a föltételek helyes, akkor nincs kizárva, hogy az az eset megismétlődhetik, az északi szark "lejjebb" jön és ahol felül a szark, ott hull a jégkoraiak.

MEGJELENT ÉS KAPHATÓ A BIZONFFY-SZÓTÁR

Californiai Sultana Mazsola Szőlő... Papp Grocery Co. 786 WASHINGTON STREET AKRON, OHIO. Telefon Bell: Portage 2982.

az amerikai magyarság legnépszerűbb szótára. ARA \$3.50 Megrendelhető Szabadságnál 700 HURON RD. CLEVELAND, O.

LEGUJABB! Magyar Asszonyok Figyelmébe! Ha érdeklődik hazai és amerikai kézimunkák iránt, úgy kérje nagy díjmentes árjegyzékemet. Bízniék szivesen küldöm. LOUIS KOHN, Kézimunka, Stempel Gyár és Női Divat Áruháza 811 So. Main St., Akron, O.

A LÉP SZEREPE AZ ÉLETBEN

AZ orvosi tudomány nagy haladásra elért, még ma sincsnek tisztában arról, mire való tulajdonképpen az ember és az állat szervezetében a lép. Miféle funkciókat végez, mi a feladata a minék helyesbe tulajdonképpen a természet oda a testbe. Elméletet persze felállítottak, de bizonyosat senki sem tudott mondani.

Richet Károly francia tudós most új elmélettel állt elő. Nem állítja, hogy megoldotta a kérdést, de valószínű, hogy némi világosságot árított rája. — Kutatásaim során — egy mondom — arra a meggyőződésre jutottam, hogy a lép valójában az ember élettelen része. Az állatok — de az emberek is — igen jól meg tudnak élni akkor is, ha a lépüket kioperálták. Ebben az esetben azonban sokkal előbb kell elhalni, mint akkor, ha a lép még a szervezetükben van...

A tudós kutatók kísérletezett. Hat kutyának kivette a lépét és hatátnak nem. Valamennyit elcsúsztatni hagyta, 30 napig nem adott nekik enni. Azok a kutyák, amelyekből a lépüket kioperálták, majdnem hogy elhaltak, míg azok, amelyeknek megvolt a lépük, elég jól bírták az éhezést... — Mikor aztán látni enni adtam nekik — folytatta a tudós — a lépük nélküliek szintén visszanyerik régi súlyukat, de ezt csak úgy tudták elérni, hogy sokkal többet ettek, mint azok, amelyeknek megvolt a lépük. Világos tehát, hogy a lép szükséges szerv, de nem nélkülözhetetlen. Nálkülső is lehet igen sokáig élni, csak hogy több időt kell elfogasztani...

A kísérletről sokat vitatkoztak a francia tudományos akadémián. Végül az a nézet kerülhetett felül, hogy Richet kísérlete értékes munka s ha a lép problémáját nem is oldotta meg, mindenesetre lépést jelent a kutatás terén.

ÖRÖM

AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PENZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE. KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron. FELVILAGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK. AMERICAN UNION BANK Németh János, elnök. Füzület: 10 East 22nd Street a Bankpalotában. Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 33rd Street, NEW YORK.

DOROTHY DALTON

az amerikai mozi-világ egyik legnépszerűbb, legismertebb csillaga, a ragyogó szépségű, Dorothy Dalton. Ez a művész is követi a mai divatot és az elmúlt napokban indult utnak Európa felé. Természetesen csak tanulmány-utra ment az amerikai mozi-világ kitűnősége és rövid idő múlva visszatér hazájába. — Elutazása előtt fejezte be Long Islandon, a Paramount társaságnak legújabb moziképet, melynek címe: "Fog Bound". Dorothy Daltonnak a színpadon is jelentős sikerei voltak. Egész Amerikát lázba hozta annak idején, amikor az "Aphrodite" című pazar látványosságnak címszerepét játszotta.